opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 202 | Łódź, Poniedziałek, 29 sierpnia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג כ"ז מנחם אב תרצ"ב | № 202

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פאן-פאפענס שארפע רעדע

אויפ'ן צוזאמענפאהר פון וועסטפאלישע פויערים-פערבאנדען

בערלין, 28 (ספ. טעל.)

בעכטען האט אויפ'ן צוזאמענפאהר פון די וועסטפאלישע פויערים-פערבאנדען, דער קאנצלער פאפען געהאלטען א גרויסע רעדע, שילדערענדיג דעם ווירטשאפטס-פראגראם פון דער דייטשער רעגירונג און די פאליטישע אנשויאונגען פון די רעגירונגס-פאקטארען.

צום אנהויב איז ער ארויסגעטראטען געגען דעם טעראר פון די רעכטע און לינקע ראדיקאלען אין שייכות מיט די אורטיילען אין בויטען און בושע, בעטאנענדיג, אז די איצטיגע רעגירונגס-מאכט איז דעצידירט צו איינטרעטען אין קאמף מיט די פערווילדערונגס-ערשיינונגען אינ'ם פאליטישען קאמף.

— קיין רעכט — האט ער געזאגט — קאן נישט בלייבען אויסשליסליך צו דער בעדינונג פון איין קלאס, אדער איין פארטיי!

אין הסכם מיט די פרייסישע טראדיציעס קאן רעגירען מיט'ן לאנד נאר יענער, וואס קאן זיך דעם רעכט אונטערארדענען.

דער לעצטער אויפרוף פון דעם אנפיהרער פון די נאציאנאלע סאציאליסטען וועט זיך נישט לאזען אויסגלייכען מיט די אספיראציעס און פרעטענזיעס זיינע צו איבערנעהמען די מאכט אין פרייסען.

— איך זאג אפ היטלערן דאס רעכט אויף מאכט! — האט פאפען אויסגערופען — מענשען, וואס שטייען אונטער זיינע פעהנער, וועלכע בילדען א בעדייטענדע מינדערהייט, בעציהען זיך מיט אנ'אומדערהערטען האס לגבי אלע אנדערע בירגער, אלס אזעלכע, וואס האבען נישט קיין רעכט....

ארויסטרעטענדיג געגען היטלערן, און אין זיינענדיג פאר א רעכטמעסיגען שוץ פון פאלק, און דעם רעגירונגס-אויטאריטעט, גיב איך א בעווייז, איך גופא, און נישט ער, שטרעב צום ציל, וואס לויכט אונז יאהרען לאנג אין דעם קאמף מיט דער פארטייאישקייט.

די רעגירונג שטרעבט קודם כל צו אריינציהען די פאלקס-בעוועגונג אין א פאזיטיווער צוזאמענארבייט ביים ווידער אויפבוי פון דייטשלאנד.

די רעגירונג שטעלט זיך נישט פאר, אז די היטלער-בעוועגונג זאל אויף שטענדיג בלייבען אין אפאזיציע.

— נישט אריינלאזענדיג זיך אין ארומצורעדען די טויט-אורטיילען און זייער אויספיהרען, שטעל איך ספעציעל פעסט, אז די רעגירונג וועט אפהיטען אויסשליסליך די פרינציפען פון גערעכטיגקייט, טראץ אלע פאליטישע אטאקעס.

אין א נויט-פאל איז די רעגירונג דעצידירט צו אויסניצען דעם כוח, כדי צו צווינגען ווי געהעריג צו בעציהען זיך צו דעם פאר אלעמען גלייכען רעכט.

איך בין ענטשלאסען צו דערשטיקען אין שורש יעדען פרוב פון א בירגער-קריג און ארויסצוטרעטען אין קאמף מיט דער אלץ וואקסענדער כוואליע פון פאליטישע גוואלד-טאטען און אומרוהען.

דערנאך האט פאפען בפרוטיות ארומגערעדט די פרינציפען פון דער ווירטשאפטס-פאליטיק, פעסטשטעלענדיג, אז די רעגירונג זעהט די מעגליכקייט פון א בעסערונג נאר אין דער אויפלעבונג פון דעם גאנצען ווירטשאפטליכען לעבען אין לאנד.

מיר מוזען אפווארפען דעם געדאנק וועגען דעם פולען זעלבסט-אויסקום פון דייטשלאנד.

דייטשלאנד קאן נישט רעזיגנירען פון די אויסלענדישע מערק.

פאן-פאפען האט פערענדיגט זיין רעדע מיט די ווערטער:

— מיר האבען נישט בדעה אפצוטרעטען פון די פרינציפען, וועלכע זענען פארויסגעזעהען אין דער קאנסטיטוציע, און מיר האבען אויך נישט די כוונה צו ענדערען די רעגירונגס-פארם פון דייטשלאנד.

די רעגירונג — האט ער געזאגט — האנדעלט אין זין פון דעם מלוכה-פרעזידענט, הינדענבורגס פולמאכט, ו. פערקערפערט אין זיך דעם אויטאריטעט און דעמאקראטיע אין איין פערזאן!

אונזער ליבען חבר, לאנגיעהריגער געוו. קאמיטעט-מיטגליד און גבאי ה'

יעקב ראזענפארב

צו זיין אפפאהרען נאך ארץ-ישראל ווינשען מיר א גליקליכע רייזע און פיל גליק. דער קאמיטעט פון בית תפלה „תהלת ישראל" לאדז, פיעטריקאווער 19.

5158

א הערצליכען פאהר = נעזונד ווינשען מיר אונזער פריינד

יעקב ראזענפארב

צו זיין אפפאהרען היינט מאנטאג נאך ארץ-ישראל.

לייבל לייזעראוויטש און פרוי.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס, ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר

אין פראנט, II שטאק

פאר גאלד, בי‍זשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם אקושער-דאקטאר

ה' סודיא, זשעלאנא 30

פאר זיין עדלער אונענטגעלטליכער בעהאנדלונג פון מיין פרוי, וועלכע ער האט אפגעראטעוועט פון א שווערער קימפעט. איך ווינש איהם ווייטערען ערפאלג אויפ'ן מעדיצינישען געביט.

5146 — מיט אכטונג יוסף גרינבערג פאלודניאווא 42.

טיף גערירט צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער מיטארבייטער

ב"ע

זיגמונט לעווי

דריקען מיר אויס דער פאמיליע אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

געבר. טאוב

באנק = הויז אין לאדז.

5142

טיף ערשיטערט צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער חבר

נ"ע **זיגמונט לעווי**

דריקען מיר אויס דער איבערגעבליבענער פאמיליע אונזער הארציגען מיטלייד.

אין פערשטארבענעם פערלירען מיר אנ'איבערגעגעבענעם און טרייען חבר

דאס פערסאנאל

פון באנק-הויז געבר. טאוב אין לאדז.

מזל-טוב

א הארציגען מזל-טוב ווינשען מיר אונזער ח' פערוואלטונגס-מיטגליד

ה' אשר זעליג ראפוך און פרוי

צו דער חתונה פון זייער ליבע טאכטער

פרל. בלומע מיט ה' מענדל וואדאווסקי

איהר זאלט האבען פון זיי פיל נחת און דעם יונגען פאר ווינשען מיר א גליקליכע צוקונפט.

די פערוואלטונג

פון „מחזיקי חולים" קילינסקיעגא 120

בעזה"י

די הנהלה פון ביה"ס

„חורב"

איז לאדז, צעגעלניאנא 16

איז מודיע, אז די למודים הויבען זיך אן א"י דאנערשטאג ר"ח אלול (1.9.)

עס ווערען נאך אנגענומען תלמידים אויף דער קליינער צאהל איבערגעבליבענע פרייע פלעצער אין די קלאסען און אין דעם ספעציעל גוט איינגעארדנעטען גן-ילדים.

עס ווערט צוגעגרייט אנ'ערשטקלאסיגער פענסיאן פאר תלמידים פון דער פראווינץ.

די קאנצעלאריע איז טעטיג יעדען טאג פון 8–2 און פון 4–9 אווענד.

הנהלת ביה"ס „חורב"

בעמערקונג: די יונגערע תלמידים ווערען געפיהרט אין חדר און אהיים דורך א ספעציעלען מענש.

5140

אכטונג, שטעפער = מייסטער!

מיטוואך דעם 31 ד. ח. 8 אווענד אין ערשטען טערמין און 8.30 צום צווייטען טערמין קומט פאר אין לאקאל פון צעך. פאלודניאווא 4, די

יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג

צוליב דער ערנסטער לאגע, וועלכע הערשט לעצטענס אין פאך ווע-רען אלע שטעפער-מייסטער געבעטען אונבעדינגט צו בעטייליגען זיך דער פערזאמלונג.

5151 — די צעך-פערוואלטונג.

נאך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 56 יאהר מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גראסמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

נ"ע **חנה רבקה** אשת ר' יוסף ב"י **גליקסמאן** (געבוירענע מינץ)

(געוואוינט אויף זגערזשער 136)

די לויה קומט פאר היינט מאנטאג, דעם 29-טען אויגוסט 1932, 12 א זייגער בייטאג פון פאזנאנסקי'ס שפיטאל, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

5147

מאסען-צוזאג צו הערצל'ס קבר
געעפענט די רעוויזיאניסטישע וועלט-קאנפערענץ

וויען, 28 (יט"א טעלעגראפיש)

פאר דער וועלט-קאנפערענץ פון די רעוויזיאניסטען, האט זיך פארמירט א גרויסער מאסען-צוזאג צו הערצל'ס קבר. בראש פון צוזאג איז געגאנגען זשאבאטינסקי און די מיטגלידער פון דער עקזעקוטיוו. די פאליציי איז געווען אין א קליינער צאהל. די ארדנונג איז געהיטען געווארען פון ברית טרומפלדאר און די זעלבסט-שוץ.

* * *

לאנדאן, 28 (יט"א טעלעגראפיש)

אין די רעוויזיאניסטישע קרייזען רעדט מען וועגען א לענגערען געשפרעך צווישען זשאבאטינסקי'ן און וויצמאנ'ען. דער אינהאלט פון דעם געשפרעך איז נישט בעקאנט.

* * *

וויען, 28 (יט"א טעלעגראפיש).

אין די רעוויזיאניסטישע קרייזען לייקענט מען נישט אפ דעם פאקט, אז צווישען וויצמאנ'ען און זשאבאטינסקי'ן איז פארגעקומען א לענגערער געשפרעך. די איינצלהייטען זענען אבער נישט בעוואוסט. ווי מ'איז זיך משער, וועט דער אינהאלט פון דעם געשפרעך אויפגעקלערט ווערען בעת די פערהאנדלונגען אויף דער קאנפערענץ.

* * *

וויען, 28 (יט"א טעלעגראפיש).

היינט 7 אוו. איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער וועלט-קאנפערענץ פון די רעוויזיאניסטען. נאך דער ערעפנונג, האט זשאבאטינסקי געהאלטען א רעפעראט וועגען דער לאגע אין ציוניזם און די אויפגאבען פון רעוויזיאניזם. מאיר גראסמאן האט רעפערירט וועגען דער טאקטיק און פאליטיק פון די רעוויזיאניזם.

כעמיש-באקטעריאלאגישער
לאבאראטאריום
Inż. Chem. F. SZAC
פיעטריקאווער 37, טעל. 230-85
אלע ארט מעדיצינישע אנאליזען
פון אורין, צואה, פלעגמע, בלוט, מכות און שליימען.

מארשאל פילסודסקי אין ווארשא
ווייטערע קלאנגען וועגען ענדערונגען אין דער רעגירונג

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

מארשאל פילסודסקי איז היינט צוריקגעקומען קיין ווארשא פון פיקילישקי.

אין צוזאמענהאנג מיט זיין קומען, ווערט שטארק גערעדט, אז שוין אין דער נאהענטסטער צייט זאלען דורכגעפיהרט ווערען די רעגירונגס ענדערונגען, און דער מארשאל פילסודסקי זאל אויך האבען אנ'איינפלוס אין שייכות מיט'ן ארויסרוקען די קאנדידאטען אויף מלוכה פרעזידענט.

ענגלאנד שאפט פאר אינדיען א נייע קאנסטיטוציע

לארד רידינגטאן, דער וויצע קעניג פון אינדיען

פוילענ'ס נצחון אין לופט-פליה
פארוטשניק זשווירקא — דער ערשטער אין דער פערמעסטונג
פוילישער הימן איפ'ן טעמפעלהאף-פלאץ

בערלין, 28 (ספ. טעל.)

פון פריהמארגען אן האט זיך פערזאמעלט אויף דעם פליה-פלאץ אין טעמפעלהאף אנ'עולם פון 50 טויזענד מאן.

זשווירקא איז די גאנצע צייט געווען אין דער שפיץ, אנגעיאגט פון די דייטשע פאווארייטען פאס און מארציג.

אויף דער לעצטער קאנטראל-סטאציע, 95 קילאמעטער פון בערלין, האט זיך דאס געיעג אנגעהויבען אין דעם העכסטען טעמפא.

4 מיט 41 מינוט נאך מיטאג האט זשווירקא איבערגעריסען די לענטע אויף דער מעטע, אלס דער ערשטער.

מארציג איז געקומען צופליהען מיט האלבע מינוט שפעטער.

זשווירקא האט אלזא פערנומען דאס ערשטע ארט.

ער איז ארויף אויף דער עסטראדע און פון ביידע זייטען האבען זיך אוועקגעשטעלט די דייטשע פאווארייטען פאס און מארציג.

עס האט געהאלטען א רעדע דער מאיאר קעלער, פרעזעס פון דעם דייטשען אערא-קלוב, אויסדריקענדיג זיין אנערקענונג פאר דעם נצחון פון דעם פוילישען פארוטשניק זשווירקא.

דאס ארקעסטער האט אויסגעפיהרט דעם פוילישען נאציאנאלען הימן, וועלכען דער ריזען-עולם האט אויסגעהערט מיט ענטבלויזטע קעפ.

דערנאך איז אויסגעפיהרט געווארען דער דייטשער, טשעכישער און פראנצויזישער נאציאנאלער הימן.

צווישען די עהרען-געסט אויפ'ן פליה-פלאץ אין טעמפעלהאף זענען געווען אנוועזענד: דער דייטשער מלוכה-סעקרעטאר פלאנק, דער לופט-פליה שעף, דער רייכסוועהר-מיניסטער, גענ. באמער — שטיין, פארשטעהער פון דער שטאט בערלין, דיפלאמאטען-קארפוס א. אז. וו.

עקספערטען האבען זיך מיט גרויס אנערקענונג אויסגעדריקט וועגען די קאנסטרוקטארען פון פוילישע עראפלאנען.

דער איבערגאנג-פרייז, וואס פאר. זשווירקא האט בעקומען איז קינסטלעריש אויסגעפיהרט און איז ווערט 20 טויזענד פראנק.

חוץ דעם וועט דער העלד פונ'ם ראיד, פאר. זשווירקא בעקומען א מתנה — 100 טויזענד פראנק.

דעם קינפטיגען ראיד וועט ארגאניזירען פוילען אלס זיגערין פון דעם איצטיגען ראיד.

דער אבערבירגערמייסטער פון טשיקאגא שטערמאק

ביים רייכסקאנצלער פאן פאפען רעכטס

שטרייק פון ווארשאווער שטאט-בעאמטע — פערענדיגט

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

אין ווארשא האט זיך היינט פערענדיגט דער שטרייק פון די שטאטישע בעאמטע און ארבייטער. מארגען צאהלט מען זיי אויס די פערלענגענע פענסיעס.

דער מאגיסטראט האט בעקומען א הלוואה פון דער רעגירונג און פון דער יודישער באנק ראפאל שערעשעווסקי.

קלאנגען וועגען אנ'אמנעסטיע

ווארשא, 28 (טעלעפאניש) אין די יודישע קרייזען קורסירען קלאנגען, אז אין דער נאהענטסטער צייט דארף ערקלעהרט ווערען אנ'אמנעסטיע.

די אמנעסטיע זאל דערקלעהרט ווערען אין שייכות מיט'ן איינפיהרען דעם נייעם שטראף-קאדעקס, וועלכער דארף, כידוע, זיין פערפליכטעט פונ'ם 1 סעפטעמבער 1932.

שטרייכער — בריניג — שטראסער
א קאנצעפציע פון א נייער דייטשער רעגירונג

בערלין, 28 (ספ. טעל.)

די פרעסע בעשטעטיגט די ידיעה. וועגען דעם הסכם צווישען דעם צענטרום און די היטלעריסטען.

עס ווערט גערעדט וועגען א קאמבינאציע שטרייכער - בריניג - שטראסער.

אין דעם דאזיגען קאבינעט וואלט בריניג בעקומען דעם פארטפעל פון אויסערן מיניסטער.

ווייטערדיגע ארעסטען אין מאדריד
אין שייכות מיט'ן מאנארכיסט. פוטש

מאדריד, 28 (ספ. טעל.).

דא איז ווייטער ארעסטירט געווארען א רייהע פערזאנען, ציווילע און מיליטערישע, וועלכע זענען געווען פערמישט אין דעם מאנארכיסטישען פוטש. עס איז אויך ארעסטירט געווארען דער געוועז. גובערנאטאר פון בילבאו. איצט זיצען אין די מאדרידער תפיסות 18 גענעראלער און אנדערע העכערע אפיצירען. אלע וועלען זיי געשטעלט ווערען פאר א קריגס-געריכט.

קלארא צעטקין איז בערלין
זי זאגט זיך אפ פון פאליציי-שוץ

בערלין, 28 (ספ. טעל.)

דא איז אנגעקומען קלארא צעטקין, וועלכע וועט איבערנעהמען דעם פארזיץ אויף דער ערשטער זיצונג פון רייכסטאג, ווייל זי איז די עלטסטע דעפוטאטין. טראץ די דראהונגען מצד די היטלעריסטען, נעהמט זי נישט אן קיין פערזענליכע פאליציי-שוץ.

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוונד.

Dr. Robinzon
ארדינירט אין פאדעמביע
ווילא וויעטשארקאווסקי.

שייטלען מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
צו ביליגע פרייזען
ביי פרוי ב. פארושוצקא, קאמיענגא 5
2-טער הויף, לינקס. 2-טער שטאק.

אויטאגענישע שוויסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
יהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

פארק
העלענאוו
טראמוויי-צופאהר 8 און 4
אלע פלעצער צום פרייז
זל. 1.04

היינטיגען מיטוואך, ד. 31 אויגוסט, 8.30 אוונד קומט פאר אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום
א רעליגיעזער קאנצערט
פון וועלטבעריהמטען אויבערקאנטאר
פון ווארשאווער סינאגאגע
משה קוסעוויצקי
וועלכער וועט מיט דער בעטייליגונג פון לאדזער סימפאנישען ארקעסטער זינגען רעליגיעזע תפלות יודישע פאלקס-לידער און אפערן-אריעס פון זיין נייעסטען רעפערטואר. — ביים קלאוויר פרל. ליכטערמאן-דאווידאוויטש. בילעטען-פארפערקויף: זעלמאנאוויטש, פיעטריקאווער 12 (קאנדיטאריי), ווינבערג, נאווא-מיעסקא 30 (קאנדיטאריי) און אין דער קאסע פון העלענאוו.
5029

פארק
העלענאוו
טראמוויי-צופאהר 8 און 4
אלע פלעצער צום פרייז
זל. 1.04

דער פעלקערבונד
און די מוסולמענישע מדינות

דאס יאהר 1932 וועט אין דער פאליטישער געשיכטע פון די מוסולמענישע מדינות אודאי זיין א וויכטיגע דאטע. אויב זייט דער גרינדונג פון פעלקערבונד און ביז מיט א פאר וואכען צוריק האט די מוסולמענישע וועלט געציילט נאר איין לאנד, וואס איז געווען א מיטגליד פון פ"ב, וועט זי איצינד פערטראטען זיין אין איהם מיט גאנצע דריי מדינות. עס זענען דערצו פאראן אויסזיכטען אז די צאהל זאל אין דער נאהענטער צוקונפט נאך וואקסען.

בלעטערט מען דורך דעם סטאטוט (קאנווענאנט) פון פ"ב, דאן געפינט מען אין דער רשימה פון די שטאטען, וועלכע זענען דארט אנגעגעבען אלס גרינדונגס-מיטגלידער פון פ"ב, אויך די אראבישע מדינה העדזשאס. דער שעריף פון מעקא הוסיין איז נאך בשעת דער מלחמה אנערקענט געווארען אלס קעניג פון אן אומאפהענגיגער מדינה, און העדזשאס איז געווען דער איינציגער שטאט פון נאהענטען מזרח, וועלכער האט זיך בעטייליגט אין דער פרידענס-קאנפערענץ פון ווערסייל. אין נאמען פון זיין אלטען פאטער הוסיין האט פייזאל, זיין זוהן, דער איצטיגער קעניג פון איראק, אונטערגעשריבען דעם ווערסיילער אפמאך. העדזשאס האט אבער דעם אפמאך נישט ראטיפיצירט און איז קיין מיטגליד פון פעלקערבונד נישט געווארן. קיין שנוי איז אין דעם פרט נישט איינגעטרעטען אויך שפעטער אהין, בשעת איבן-עליטעאוד, דער פיהרער פון די וואהאביטען און קעניג פון נעדזשד האט דעראבערט העדזשאס און ארויסגעטריבען פון דארטען דעם קעניג הוסיין. העדזשאס איז אויף אזא אופן געבליבען עד היום מחוץ דעם פעלקערבונד, חגם איהר נאמען פיגורירט אין דער רשימה פון זיינע גרינדונגס-מיטגלידער.

דער גורל האט געוואלט, אז פערסיע זאל במשך פון גאנצע 12 יאהר זיין די איינציגע מוסולמענישע מדינה אין פעלקערבונד. נייטראל בשעת דעם וועלט קריג, האט פערסיע נישט געהאט קיין שום שוועריגקייטען אריינצוטרעטען אין פעלקערבונד פון זיין גרינדונג אן און זייט 1920 נעמט זי אנ'אקטיווען אנטייל אין זיינע ארבייטען. זי איז אויך פאר דער צייט במשך פון דריי יאהר פערטראטען געווען אין פעלקערבונד-ראט.

דער פעלקערבונד שטרעבט צו זיין אוניווערסאל. אויב ער איז גרייט מיט פרייד אויפצונעמען יעדע מדינה, וועלכע איז איהם נאך נישט אנגעשלאסען (ווי צ. ב. פאראייהרען מעקסיקע), איז ער אבער, פערשטעהט זיך, בעזונדערס פעראינטערעסירט איהם דעם בייטריט גראד פון איינציגע בעשטימטע מדינות. געוועהנליך קען נישט זיין אצינד א רייד וועגען די פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקא אדער וועגען סאוויעט-רוסלאנד; דאגעגען שטעהט שוין פון לאנג אויפ'ן סדר-היום די פראגע וועגען טערקיי. עס זענען געווען שוועריגקייטען. טערקיי בעטראכט זיך אלס די הויפטמאכט פון נאהענטען מזרח, ווי יאפאן איז עס פון וויימען מזרח, און זי האט צוערשט געפרובט פאדערען פאר זיך א שטענדיגען זיץ אין פעלקערבונד-ראט. זעהענדיג אבער, אז זי קען די דאזיגע פאדערונג נישט דורכזעצען, האט זי בעשלאסען מותר צו זיין אויף איהר און זי האט אצינד סוף כל סוף געגעבען איהר הסכמה אריינצוטרעטען אין פעלקערבונד אהן קיין שום בעדינגונגען. מיט א וואכען צוויי צוריק איז דא פארגעקומען א פייערליכע זיצונג פון דער אויסערארדענטליכער פלענאר-פערזאמלונג, וועלכע האט איינשטימיג אויפגענומען טערקיי אין פעלקערבונד און ווארם בעגריסט די פערטרעטער פון אנגארא.

אנהויב אקטאבער היינטיגעס יאהר וועלען מיר בייוואוינען דעם אריינטרעטען אין פעלקערבונד פון א צווייטער מדינה פון נאהענטען מזרח — — פון איראק. עס איז נישט פארהאן קיין שום ספק וועגען דעם, אז איראק וועט היינטיגעס יאהר אויפגענומען ווערען אין פעלקערבונד. איראק וועט אויף אזא אופן זיין דאס ערשטע אראבישע לאנד, וועלכער וועט בפועל ווערען א מיטגליד פון פעלקערבונד און אנערקענט אלס א גלייכבערעכטיגטער מיטגליד פון דער פעלקער-משפחה.

עס איז היינט שוין מעהר קיין סוד נישט, אז פראנקרייך איז, וועלענדיג אדער נישט וועלענדיג, גרייט צו פאלגען דעם בייספיל פון ענגלאנד און אז זי פערהאנדעלט מיט סיריען בנוגע דאס ענדיגען פון מאנדאט. פראנקרייך קען נישט אפזאגען די סירישע נאציאנאליסטען דאס, וואס די קולטורעל נידריגער שטייענדיגע איראקישע בעפעלקערונג האט שוין דערגרייכט. די פראגע וועגען דער עמאנציפאציע פון סיריען מוז היינט שוין בעטראכט ווערען אלס א פאליטיש אקטועל פראבלעם און מען דארף אננעמען, אז אין די נאהנטסטע יאהרען וועט אויך סיריען אריינטרעטען אין פערקערבונד.

די פראגע וועגן אנשליסן זיך אין דעם פעלקערבונד וועט פריהער אדער שפעטער — און גיכער פריהער ווי שפעטער — ארויפשווימען אויך אין עגיפטען. שוין היינט בעטייליגט זיך עגיפטען אין די ארבייטען פון געוויסע קאמיסיעס פון פעלקערבונד און אין אינטערנאציאנאלע פון פעלקערבונד גערופענע קאנפערענצען.

עס קענען וועגען דעם קיין צוויי מיינונגען נישט זיין," אז די גרויסע שנויים, וועלכע זענען חל אין נאהנטען מזרח, און אז דאס אריינטרעטען אין פעלקערבונד פון א רייה מדינות, וועלכע געפינען זיך בשכנות מיט ארץ-ישראל, זענען וויכטיגע פאליטישע געשעהענישען, וואס פערדינען א גאנץ בעזונדערע אויפמערקזאמקייט, ווייל זיי קענען אין א געוויסער ריכטונג משפיע זיין אויך אויף דער לאגע אין ארץ-ישראל. דער פאקט, וואס די מאנדאטען איבער איראק און סיריען ווערען ליקווידירט, און וואס ארץ-ישראל וועט בלייבען דאס איינציגע אזוי-גערופענע „מאנדאט-לאנד", איז אוודאי נישט עלול צו שאפען אין נאהנטען מזרח א גינסטיגע קאנסטעלאציע פאר דער ציוניסטישער פאלי-יק און קאניונקטור. פון דער אנדערער זייט וועלען אויך אין פעלקערבונד גופא להבא זיצען אראבישע פערטרעטער, וועלכע וועלען אפשר זוכען אויסצונוצען זייער פאזיציע לטובת די אראבער אין ארץ-ישראל.

בנוגע דער צוקונפטיגער פאליטיק פון דער טערקיי אין פעלקערבונד, קען מען לכתחילה זיכער זיין, אז זי וועט זיך נישט שטיצן אויף סענטימענטן פון רעליגיעזער נאטור. מוסטאף קעמאל פאשא האט זיך שוין לאנג אפגעזאגט פון יעדען חלום וועגען פאן-איסלאמיזם. ער וויל שאפען א שטארקע אויף וועלטליכע יסודות אויפגעבויטע טערקיי. ער האט גרויסע פאליטישע אמביציעס. טערקיי דארף זיין די גרויסמאכט פון נאהנטען מזרח. בשעת א דעבאטע אין פעלקערבונד וועגען ארץ-ישראל און די יודישע נאציאנאלע היים, וועט טערקיי שוין צוליב פרעסטיזש-טעמים אליין זיך נישט קענען דעזאינטערעסירען פון דער פראגע. אין וועלכער ריכטונג זי וועט איהר פאליטיק אריענטירען, הענגט אפשר פיל אפ דערפון, צי מען וועט רעכטצייטיג שענקען דעם ענין אין די ציוניסטישע פאליטישע קרייזען די געהעריגע אויפמערקזאמקייט און אונטערנעמען אין אנגארא ערנסטע פאליטישע שריט.

ד"ר ג. בן-אריה.

האט זיך געביטען אויף דער נאמען?
פוילישער זשורנאליסט האלט, אז א צוזאמענארבייט מיט די סאוויעטן איז נויטיג און מעגליך

דער לעצטער ארטיקעל פון ה' אטמאר, דעם מאסקווער קארעספאנדענט פון דער אפיציעזער „גאזעטא פאלסקא" טראגט דעם אינטערעסאנטען נאמען: „דאס לאנד, וואו אלץ האט אנ'דערען נאמען". אין דעם ארטיקעל וויל דער מחבר אויפווייזען, אז די ענדערונגען, וואס זענען פארגעקומען אין רוסלאנד אונטער דעם רעזשים פון די סאוויעטען, זענען גארנישט אזוי טיף, ווי מ'איז געוואוינט אנצונעהמען. די ענדערונגען בעשטעהען בלויז אין דעם, וואס עס זענען געביטען געווארען די נעמען פון א רייה אינסטיטוציעס און ערשיינונגען.

דער מחבר הויבט אן זיין ארטיקעל פון דער פעסטשטעלונג, אז די סאוויעטען-מאכט, געגען דער אנגענומענער מיינונג, מאכט נישט קיין שוועריגקייטען די יעניגע אויסלענדער, וועלכע ווילען זיך גרינדליך בעקענען מיט דער ווירקליכקייט אין רוסלאנד. נאטירליך בעמיהען זיי זיך צו לענקען די אויפמערקזאמקייט פון דעם פרעמדען אויף די פאזיטיווע זייטען, וועלכע געפינען זיך אין לאנד. עס זענען געווען אפילו גאנץ פיקאנטע און קאמישע פאלען, ספעציעל מיט די בעזוכער פון די אנגלא-זאקסישע לענדער. ווען אט די „אינטוריסטען" האבען שוין איבערגעכאפט די מאס אין לויבען דאס לעבען און די איינריכטונגען פון די סאוויעטען, זענען זיי אין זייער ענטוזיאזם אפגעקיהלט געווארען דורך דער סאוויעטישער פרעסע גופא, פערשטעהט זיך, אין זעהר א דעליקאטער פארם. אזוי האט פאסירט מיט דער מיסיס ביטריס וועב, דער פרוי פון לארד פאספילד. אט די דאמע האט אין גרויס התלהבות געשריבען אין איהרע איינדריקען פון רוסלאנד, אז איינער פון די גרעסטע דעפעקטען, וועלכען זי האט דארט בעמערקט, איז דער, וואס די פרויען זענען צו עלעגאנט געקליידעט און זיי פארבען צו שטארק די ליפען. דערויף איז אין איין צייטונג געווען אפגעדרוקט א זעהר שארפזיניגער פעליעטאן, אין וועלכען עס איז גאנץ דעליקאט אפגעשפאט געווארען די ענגלישע דאמע און איהרע בעאבאכטונגען. דער פעליעטאניסט האט דערביי איבערגעגעבען די טוריסטקע אין נאמען פון דער קאמוניסטישער פארטיי, חאס פערנעהמענדיג זיך מיט אזעלכע קליינינקייטען, ווי די לאנדווירטשאפטליכע קאמפאניע און די אינדוסקריע, האט די פארטיי פערגעסען אזא וויכטיגען ענין, ווי עס איז דאס פארבען פון די שעהנע פרויען-ליפלעך.

אטמאר וויל נישט, אז זיין בעהויפטונג וועגען די קנאפע ענדערונגען אין רוסלאנד זאל מען פערשטעהען אין דעם זין, ווי עס האט זיך אמאל אויסגעדריקט דער מאנארכיסט שולגין וועלכער האט געהאט מיט דער הילף פון דער ג. פ. או. אליין נישט וויסענדיג דערפון בעזוכט דאס סאוויעטען-לאנד און האט דערנאך רעזומירט זיינע איינדריקען אין די ווערטער: „דארט איז אלצדינג ווי געווען, בלויז נאך ערגער". אזוי איז עס נישט. ערגער איז מיט עסען און מיט וואוינונג, די בעציהונג פון דער מלוכה צום בירגער איז דיזעלבע, אבער עס זענען פאראן סימנים, אז די בעציהונג וועט ווערען א בעסערע, דאגעגען פיל זאכען זענען אין רוסלאנד שוין בעסער ווי אמאל. אין דער ערשטער רייה דער פאקט, וואס נעבען די גרויסע רייהען נאך שפייז קאן מען זעהן נאנצע רייהען נאך ביכער און צייטונגען.

דער אויטאר געהט דאן איבער צו בעווייזען די ריכטיגקייט פון זיין טעזע, אז אין רוסלאנד האט זיך אייגענטליך געביטען בלויז די טערמינאלאגיע. אלזא אונטערן ווארט סאוויעטען-רעזשים איז בעהאלטען א מין אייגענארטיגער רוסישער פאשיזם אדער נאציאנאל-סאציאליזם. רוסלאנד ווערט רעגירט נישט דורכ'ן פראלעטאריאט, נאר דורך א גרופע איגטעליגענטען, וואס שטעהט איבער די קלאסען, הגם בראש פון מאנכע הויכע פאסטענס שטעהען ווירקליך אמת'ע ארבייטער, אבער דאס ווערט געטון אונגעפעהר מיט דעם זעלבען מיין ווי א שטייגער אין פוילען, וואו בראש פון יודישע אקציען-געזעלשאפטען ווערען געשטעלט אלס פרעזעסען פוילישע אריסטאקראטען...

אטמאר ברענגט נאך איניגע ביישפילען, וואס דארפען בעווייזען, אז אין רוסלאנד האט זיך נאר געביטען די טערמינאלאגיע פון געוויסע ערשיינונגען און וואס בעווייזען גיכער, אז דער מחבר געהט שוין צו איבערפלעכליך צו צו דער זאך און ער ענדיגט מיט ווערטער, וואס זענען זעהר סימפאטאמיש און וואס עפענען אפשר דעם ריכטיגען זין פון זיין גאנצער טעאריע: לאמיר אנקניפען וואס ענגערע בעציהונגען מיט די סאוויעטען, ווייל דער שד פון באלשעוויזם איז גארנישט אזוי שרעקליך, בלויז די הויט איז ביי איהם א נייע און אפשרעקענדיגע.

פערזענליך האב איך דעם איינדרוק, אז די ענדערונג פון דער סאוויעטישער טערמינאלאגיע אויף עפעס א מעהר צוגעפאסטער צום עצם פון דער זאך, וואלט בעדייטענד לייכטער געמאכט פאר דער וועלט צו פערשטעהן די גרויסע, ווי ס'זאל נישט זיין, פראצעסען, וואס קומען פאר אויף איין זעקסטעל פון ערד-באלעם און, וואס דערנאך קומט, עס וואלט לייכטער געמאכט די פרידליכע און פרוכטבארע צוזאמענארבייט פון די צוויי בעזונדערע סיסטעמען. און אויב איך האב קיין טעות נישט, שטרעבט דאס נייע רוסלאנד אין איצטיגען מאמאנט אויפריכטיג צו דער דאזיגער צוזאמענארבייט און זאגענדיג אמען, נויטיגט עס זין שטארק דערין.

קאמף פאר מאראל אין דייטשלאנד

(א בריף פון בערלין)

אייך איז שוין בעקאנט מסתם, אז דער פערטרעטער פון פרייסישען רעגירונגס-קאמיסאר, בראכט (קאמיסאר פאר פרייסען, איז דער רייכסקאנצלער פאן פאפען) האט ארויסגעגעבען א פעראדרונג דער פאליציי גענוי אכטונג צו געבען, עס זאל נישט מעהר דעמאנסטרירט ווערען קיין נאקטקייט אויף דער סצענע, אין פערשידענע פערוויילונגס-אנשטאלטען און אויף די קור-ערטער. די דאזיגע פעראדנונג איז נישט געקומען אומגעריכט פאר די קרייזען, וועלכע זענען אין איהר דירעקט פעראינטערעסירט. דער פערבאנד פון די וואריעטעדירעקטארען אין דייטשלאנד האט שוין מיט א געוויסער צייט צוריק פונאנדערגעשיקט א צירקוליאר צו זיינע מיטגלידער, אין וועלכע ער האט פארגעלייגט אויסצומיידען אלצדינג, וואס קאן ארויסרופען א בעשולדיגונג אין אונמאראלישקייט.

פיל פון די בערלינער פערוויילונגס-אנשטאלטען האבען זיך געאיילט אויסצופילן די אנווייזונגען פון דעם צירקולאר, אין זייערע טעאטערס האט מען אויפגעהערט צו ווייזען טענץ פון נאקטע טענצערינס, אזוי גערופענע „פלאסטישע בילדער", פאר די איינגענג זענען פערשוואונדען די פאטאגראפיעס פון ענטבלויזטע מיידלעך. עס זענען אבער געבליבען נישט ווייניג אזעלכע דירעקטארען וועלכע האבען נישט געלעגט קיין אכט אויף די אנווייזונגען פון פערבאנד און האבען ווייטער צוגעצויגען דאס פובליקום דורך דעמאנסטרירען נאקעטע פרויען-קערפערס.

איצט וועט מען דארפען דערמיט ענדיגען. די אלע פערוויילונגס-אנשטאלטען וועלען איצט אונטערליגען א שטרענגע פאליציי'אישע קאנטראל. דער פאליציי האט מען, אמת, בעפוילען נישט צו איבערכאפען די מאס אין דער דאזיגער ארבייט, נאר דאך וועלען די פאליציאנטען פאדערן, אז מען זאל מעהר נישט דעמאנסטרירען קיין „לעבעדיגע בילדער", קיין נאקעטע פרויע', און ווער עס וועט זיך נישט צופאסען צו דער פעראדנונג, וועט מוזן זיין אנשטאלט שליסען...

די פעראדנונג פון ד"ר בראכט איז געווענדעט אויך געגען ניודיזם (נאקעטקייט) וועלכער טראגט אין דייטשלאנד דעם כאראקטער פון אנ'ערנסטער בעוועגונג. ווייט איבער די גרעניצען פון בערלין איז בעקאנט די שולע פון פיזישער קולטור פון אדאלף קאך. וועלכע האט אין די לעצטע יאהרען איינגעארדענט א רייה ארויסטרעטונגען פון נאקעטע גימנאזיסטען און גימנאזיסטקעס אין די גרויסע זאלען פון די בערלינער טעאטערען, דער אריינטריט איז געווען פריי פאר'ן ברייטען פובליקום. די דאזיגע פארשטעלונגען פלעגען צוציהען טויזענטער צושויער. איצט זענען די פארשטעלונגען פערבאטען און די אנהענגער פון ניודיזם וועלען זיך דארפען פערנעמען מיט פיזישער קולטור אין ענגען קרייז פון די מיטגלידער פון זייער ארגאניזאציע.

אלע דייטשע פעראיינען פון פיזישער קולטור זענען פעראייניגט אין איין „פעראיין פון פאלקס-געזונד", וועלכער נעהמט ארום 15,000 מיטגלידער. די טעטיגקייט פון די דאזיגע ארגאניזאציעס איז דערווייל נישט אפגעשטעלט געווארען, נאר זיי וועלען שטרענג קאנטראלירט ווערען.

די וואהלען פון א שעהנהייטס-קעניגין אין דייטשלאנד, ווי אויך וואהלען פון מאדע - טאנץ - זומער - ארט - קעניגינס וועלען אין דער צוקונפט קאנען פארקומען נאר אין דעם פאל, ווען די פרעטענדענטקעס אויף דעם קעניגינס-טיטול וועלען זיך שטעלען פארן פובליקום און פאר דעם זשורי נישט אין קיין באד-קאסטיומען און נישט אין עהנליכע לייכטע קליידער נאר אין אנשטענדיגער, שטרענג „מאראליש'ר" קליידונג.

די בערלינער ווארייעטע'ן, רעוויס, קאבארעטען, רעסטאראנען מיט פערוויילונגס-פראגראמען, די פעראיינען פון די גיודיסטען ווארטען מיט א פערשטענדליכען אינטערעס אויף דעם און וואס פאר א פארם עס וועט זיך אויסגיסען די נייע פעראדנונג, ווי אזוי די פאליציאנטען וועלען זי אויספיהרען. עס איז פאראן ספעציעל די מורא, ווי אזוי די פעראדנונג וועט זיך אפרופען אויפן קוראָרט-לעבען.

די פאליציאנטען אין די שטעט און פראווינץ האבען בעקומען פעראדנונגען, אז זיי זאלען נישט איבערכאפען די מאס און זיך נישט צוטשעפען צו קיין בעזונדערע בירגער, אויף וויפיל די דאזיגע אינסטרוקציע וועט אויסגעפילט ווערען, וועט בעווייזען די צוקונפט, ווייל בעזונדערע פאליציי בעאמטע האבען אין דעם דאזיגען ענין ברייטע פולמאכטען.

אין בערלין וועלען זיך מיט די נייע פעראדנונגען קודם כל בעשעפטיגען די טעאטער-פאליציאנטען. דער איצטיגער ראש פון דער בערלינער טעאטער-פאליציי ריינס, וועט פערבאטען יעדע דעמאנסטראציע פון נאקעטקייט אויף דער סצענע. דעם דאזיגען פערבאט וועלען אונטערליגען אלע ארויסטריטען פון נאקעטע טענצערינס אין די ווארייעטע'ן, אדער ארויסטריטען אין באד-קאסטיומען, קוראָרט-בעלער, בעת וועלכע דאמען אין באר-קאסטיומען האבען געטאנצט מיט די געסט אין געוועהנליכע אנצוגען. א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט וועט געלעגט ווערען אויף פאטאגראפיעס, וועלכע ווערען ארויסגעשטעלט אין די שויפענסטער אדער אין דער פרעסע, וועלכע פערלעצען די עפענטליכע מאראל.

באדען זיך אהן א קאסטיום איז איצט פערבאטען, אויב דאס באדען קאן צוקוקען א זייטיגער מענש און טראגט אריין געגען דעם א פראטעסט.

י. פ.

ספּאָרט-בעוועגונג

ערשטער מעטש וועגען ארייננ-געהן אין „אַ"-קלאַס אין לאָדז

אויפ'ן פּלאַץ פון ו.ק.ס. איז שבת פאָרגעקומען דער ערשטער מעטש וועגען ארייננגעהן אין „אַ" קלאַס אין לאָדזער קרייז. דער מעטש איז פאָרגעקומען צווישען דעם מייסטער פון דער לאָדזער גרופּע „מכבי" און דער פּאַביאַניצער מאַנשאַפט „קרושענדער". ווי גרויס ס'איז געווען דער אינטערעס צו דעם דאָזיגען מעטש איז צו זעהן דערפון, אַז ער האָט צוגעצויגען אַנ'עולם פון 2000 מאַן, וועלכע האָבען זיך מיט דעם גרעסטען אינטערעס צוגעקוקט צו דעם באמת אינטערעסאַנטען שפּילען.

דער פּאַביאַניצער „קרושענדער" האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר גאָרנישט קיין שלעכטער מאַנשאַפט, וועלכע שפּילט שאַרף און מיט פיל אַמביציע, זיי זענען אָבער נישט צוזאַמענגעשפּילט און זענען טעכניש נישט געשולט.

„מכבי" האָט נישט געהאַט איהר בעסטען טאָג און האָט אָבער געשפּילט ווי מיט „סקאָדאַ" אָדער אַפילו מיט „גוויאַזדאַ". אַ חוץ דעם האָט „מכבי" געשפּילט אָהן דעם אויסגעצייכענטען חומצ'ן און אַ גרויסע ראָל האָט אויך געשפּילט די „טרעמע", וואָס די יונגע שפּילער האָבען געהאַט. „מכבי" פערמאָגט עטליכע זעהר גוטע שפּילער, וועלכע זענען דערצו נאָך איבערגעגעבען זייערע פאַרבען און שפּילען מיט אַ גרויסער מאָס אַמביציע. די אָנגרייפער זענען דאָסמאָל נישט געווען די בעסטע אויפ'ן פּלאַץ און זיי האָבען געקענט פיל מעהר אויסנוצען זייער איבערמאַכט איבער'ן געגנער.

דורך די ערשטע 20 מינוט האָט קרושענדער די איבערמאַכט, ערשט דערנאָך ווען פרענקעל האָט דערגרייכט דאָס ערשטע טויער פאַר „מכבי" קומען די יודישע שפּילער צו זיך און אַטאַקירען כסדר דעם געגנער. די שטורם-ליניע קען אָבער נישט אויסנוצען די איבערמאַכט. דער רעזולטאַט 0:1 בלייבט ביז דער פּויזע.

די ערשטע מינוטען נאָך דער הפסקה נעהמען ווידער צו די פּאַביאַניצער און נאָך 8 מינוט גלייכען זיי אויס דאָס פערלוירענע טויער. פון דער מינוט נעהט „מכבי" נישט אראָפּ פון פעלד פון זייערע געגנער. דאָס צווייטע טויער דערגרייכט ראָטאַפּעל, דער זעלבער שפּילער דערגרייכט מיט עטליכע מינוט שפּעטער דאָס דריטע טויער און נירענבערג דאָס פערטע טויער. ערשט ביים סאַמע סוף פון שפּילען דיקטירט דער שידס-ריכטער אנ'עלף-מעטער געגען „מכבי" פון וואָס די פּאַביאַניצער דערגרייכען דאָס צווייטע טויער.

דער ריכטער רעשוג האָט בע'עולהט די יודישע מאַנשאַפט מיט עטליכע נישט ריכטיגע דעציזיעס.

מעטשען וועגען ארייננגעהען אין דער ליגע

ל.ט.ס.ג. — פּאָלאָניאַ (בידגאָשטש) 2:7

דער לאָדזער ל.ט.ס.ג., וועלכער האָט דערגרייכט די לאָדזער מייסטערשאַפט, נישט פערשפּילענדיג קיין איין מעטש, האָט זיך נעכטען דאָס ערשטע מאָל פערמאָסטען מיט דער בידגאָשטשער „פּאָלאָניאַ" אין קאַמף וועגען ארייננגעהן אין דער ליגע. ל.ט.ס.ג. איז שוין אין דער ליגע געווען און פון דאָרט שוין אַרויסגעפאַלען. די לאָדזער מאַנשאַפט איז פון דעמאָלט אָן נישט נאָר נישט ערגער געוואָרען, נאָר אין עטליכע פּונקטען נאָך בעסער געוואָרען, דעריבער וועט ל.ט.ס.ג. אין די הייעהריגע קאַמפען וועגען ארייננגעהען אין דער ליגע שפּילען נישט די לעצטע ראָל.

די לאָדזער מאַנשאַפט האָט גרויסע שאַנסען אריינצוגעהען אין דער ליגע, אַ סימן איז די נעכטיגע פּאָגראָמירונג פון דעם בידגאָשטשער קרייז-מייסטער. ל.ט.ס.ג. האָט אין אַלע ליניעס געשפּילט בעסער פון דעם געגנער און דעריבער דעם מעטש געוואונען מיט אַזאַ הויכען רעזולטאַט, הגם „פּאָלאָניאַ" האָט געשפּילט נישט אמערגסטען.

ריכטער ה' גרייוואָדאַ

פּאָדגורזשע (קראָקאָ) — וואַרטאַ (זאַוויערטש) 0:2

לעגיאַ (פּויזען) — גוויאַזדאַ (וואַרשאָ) 0:4

א רעטונגס-סטאַציע איז ווי'ע צו ראַטעווען טרינקענדע

ציקליסטען-לויף אויף 156 קילאָמעטער

דער ציקליסטען-פעראיין „ראַפּיד" האָט נעכטען איינגעאָרדענט אַ גרויסען ציקליסטען-לויף אויף אַ שטח פון 156 קילאָמעטער. אַ גרויסען נצחון אין דעם לויף האָבען אָפּגעהאַלטען די ציקליסטען פון ל ק.ס. דער ערשטער צו דער מעטע איז אָנגעקומען קלאָט פון ל.ק.ס. אין 5 שעה 55 מינוט, דער צווייטער איז געקומען חאָפּשניידער (ל.ק.ס.) אין 6 שעה 1 מינוט. אין לויף האָבען נישט קוקענדיג אויף דער היץ אנטיילגענומען 10 ציקליסטען. די אָרגאַניזאַציע איז געווען אַ גוטע.

נאַכט-רייד פאַר מאָטאָציקליסטען

דער לאָדזער מאָטאָציקליסטען-קלוב האָט איינגעאָרדענט אַ גרויסען נאַכט-רייד פאַר מאָטאָציקליסטען אויף אַ גרויסען שטח ארום לאָדז, אין רייד האָבען אנטיילגענומען 28 מאָטאָציקליסטען, וועלכע זענען געווען פערטיילט אין צוויי גרופּען, דער ערשטער האָט געענדיגט דעם לויף אויף אַ מאַשין ביז 500 צמ. פּערקאָווסקי (פּ.ט.צ.) אויף אַ מאַשין ביז 550 צענטים. פּאַפּיעלאַס (ל.ק.מ.) אויף אַ מאַשין 600 צענטימעטער מיט אַ קויש—לאַסמאַן (יודישער מאָטאָציקליסטען-קלוב) אויף אַ מאַשין איבער 600 צענטים. באַרטאָש (ל.ק.מ.).

באָקס-פערמעסטונגען

אין זאַל פון „זיעדנאָטשאָנע" זענען נעכטען פאָרגעקומען 6 באָקס-פערמעסטונגען, וועלכע האָבען געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען:

זשענטשוק האָט בעזיגט גראַשטליק'ן, מיכאַלאַק האָט רעמיזירט מיט ספּאַדענקעוויטש'ן, וויעוויעטשאָרעק האָט בעזיגט ראַפּאָפּאָרט'ן; פּאַוולאַק האָט בעזיגט נאָוראַצקין און באַנאַשאַק האָט רעמיזירט מיט מאַרטשעווסקי.

פעלד-לויף פאַר פרויען

נעכטען איז פאָרגעקומען אויפ'ן פּלאַץ פון ל. ק. ס. אַ פעלד-לויף פאַר פרויען אויף אַ שטח פון 1200 מעטער וועגען דער מייסטערשאַפט פון לאָדזער קרייז. צום לויף האָבען זיך געשטעלט אינגאַנצען 4 אנטיילנעמערינס. די ערשטע האָט דעם לויף געענדיגט גלאַזשעווסקאַ פון ל. ק. ס. אין 5 מינוט 2,2 סעקונדען, די דריטע איז געווען פרידמאַן פון „הכח", די פירטע ראַזמאַרין פון „הכח".

ס'איז כדאי צו וויסען, פאַרוואָס האָבען אין דעם לויף נישט אַנטיילגענומען „זיעדנאָטשאָנע" און „מכבי", וועלכע האָבען זעהר גוט מאַטעריאַל.

א קינדער-פעסט אין בערלינער זאָאָלאָגישען גאָרטען

מיט א גייעג אויף ליליפוטען-אויטאָס

נייער דייטשער רעקאָרד אין ברוסט-שווימען

האָט דערגרייכט דער ייד שוואַרץ.

דער אַמעריקאַנער וועלט-רעקאָרד-פליהער באָבדמאַן איז אומגעקומען אין א לופט-קאַטאַסטראָפע.

ספּאָרט-כראָניק

דעם 4 סעפּטעמבער וועט אויפ'ן פּלאַץ פון ל. ק. ס. פאָרקומען אַ גרויסער לייכט-אַטלעטישער מעטש צווישען „זיעדנאָטשאָנע" און ל. ק. ס. דער מעטש וועט פאָרקומען אויף אַלע געביטען פון לייכט-אַטלעטיק פאַר פרויען און פאַר מענער.

קוסאָטשינסקי אין לאָדז

דער לאָדזער ספּאָרט-קלוב גרייט צו אויפ'ן 18 סעפּטעמבער אַ גרויסע איבעראַשונג פאַר די לאָדזער ספּאָרטלער. אין דעם טאָג זאָל אין לאָדז פאָרקומען אַ גרויסער לייכטאַטלעטישער מיטינג, אין וועלכען ס'זאָלען אנטיילנעהמען די פּוילישע אָלימפּישע מייסטער און אין דער ערשטער רייה קוסאָטשינסקי, דער זיגער אויף דער אָלימפּיאַדע אין דער 10-קילאָמעטערדיגען לויף, צוזאַמען מיט די פּוילישע אָלימפּישע מייסטער זאָלען אויך אַרויסטרעטען עטליכע אויסלענדישע „שטערנס", וועלכע קעהרען זיך צוריק פון דער אָלימפּיאַדע.

פּויזען — לאָדז 0:4

נעכטען איז אין פּויזען פאָרגעקומען אַ פוסבאָל-מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון לאָדז און דער רעפּרעזענטאַנץ פון פּויזען. די לאָדזער מאַנשאַפט האָט געליטען אַ גרויסע מפּלה, ווערענדיג געשלאָגען פון דער פּויזנער רעפּרעזענטאַנץ אין אַ פערהעלטניש פון 0:4, די לאָדזער האָבען אַפילו נישט געקענט דערגרייכען קיין עהרען-טויער.

מיקי וואָקער

וועט קעמפען געגען באָקסער שמעלינג

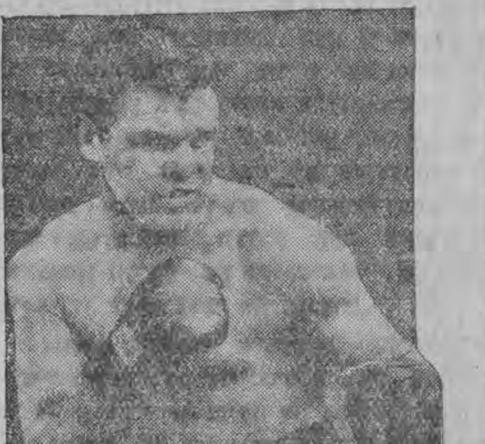

ליגע-מעטשען איז פּוילען

נעכטען זענען אין לאַנד פאָרגעקומען 3 ליגע-מעטשען. די רעזולטאַטען זענען געווען לויט די פּראָגנאָזען. די שטאַרקע קלובען האָבען בעזיגט די שוואַכערע און נעמליך:

קראַקאָוויאַ—וואַרשאַוויאַנקאַ 1:5

לעגיאַ—טשאַרני 0:2

פּאָגאָן—22 פּולק 2:4

דער באנקראט פון קעניגשאפט

אינטימע פרטים וועגען די געזאלבטע קעפ אין אייראפא

אויב מען זאל אננעמען די מיינונג פון צאר ניקאלאי'ס שוואגער. דער רוסישער גרויספירשט אלעקסאנדער, איז זיכער נישטא, וואס מקנא צו זיין די צעהן אייראפעאישע קעניגען, וועלכע זאלטען איך נאך ווי עס איז אויף זייערע טראגען מיט קי... ... זיי וואלט דער גרויס־פירשט זיך נישט געביטען מיט דער ראלע. און ווען מען זאל איהם אפילו אפגילטען, וואלט ער נישט אנגענומען דעם אמט פון דעם איצטיגען ענגלישען קעניג דזשארדזש דעם פינפטען.

אלעבפאלס אזוי פערזיכערט דער געוועזענער רוסישער גרויספירשט אין אן ארטיקעל, וואס ער האט נאר־וואס פערעפענטליכט.

דער גרויספירשט הויבט אן מיט דער ערקלערונג, אז ווען ער איז געבוירען געווארען זענען אין אייראפא, געווען גאנצע 18 מאנארכיסטישע רעגירונגען, אבער איצטער זענען איבערגעבליבען בלויז צעהן. „ווען עס פאסירט, אז איינ'ם משך פון פיר־און־זעכציג יאהר פערלירט א גרויסע א נטער נאציאנאלע אינסטיטוציע פיר־און צוואנציג פראצענט פון איהר מיטגלידערשאפט“, בעמערקט דער גרויס־פירשט אלעקסאנדער, „איז דאס א גענוגענדער גער וויז, אז די מעטאדען פון דער דאזיגער אינסטי־טוציע זענען צרה'דיגע. זייענדיג א געוועזענער גרויספירשט, פערדריסט דאס מיך גאנץ שטארק, אבער אלס א מענש מיט א ביסעל לאגיק אין מוח, מוז איך צוגעבען, אז די אויסערליכע וועלט איז פיל מעהר פעראינטערעסירט אין די פערבליבענע קעניגען, ווי אין די געפאלענע“.

גרויספירשט אלעקסאנדער טיילט איין די פער־בליבענע צעהן קעניגען אין דריי גרופען.

אין דער ערשטער רייה געהערען די אויפגע־קלערטע הערשער, ווי קעניג אלבערט דער ערשטער פון בעלגיען, קעניג קריסטיאן דער צעהנטער פון דענעמארק, קעניג גוסטאוו דער פינפטער פון שוועדען, קעניג האאקאן דער זיבעטער פון נארוועגיען און קעניגין ווילהעלמינא פון האלאנד.

אין דער צווייטער רייה געהען אריין די באל־קאנישע קעניגען, וואס זענען אמאל דעספאטען: אלעקסאנדער דער ערשטער פון יוגאסלאוויען, באריס דער דריטער פון בולגאריען א. אנד.

צו דער דריטער קאטעגאריע געהערען צוויי קעניגען, וועלכע מ'קען נישט קלאסיפיצירען אויף דעם געוועהנליכען אופן, דזשארדזש דער פינפטער פון ענגלאנד און וויקטאר עמאנועל דער דריטער פון איטאליען. „דאס גרויסע רעטעניש“ — אזוי רופט ער אן דעם ענגלישען קעניג; „דער כמעט מירדיגער פאראדאקס“ — אזוי בעטיטעלט ער דעם איטאליענישען קעניג.

אויסער די דאזיגע מלכים זענען פאראן עט־ליכע אנדערע געקרוינטע הערשער — דער קעניג פון אלבאניען, די גרויספירשטין פון לוקסעמבורג און דער פרינץ פון מאנאקא — אבער עס לוינט זיך נישט צו פערליערען א ווארט וועגען זיי. „מיט דער ערלויבעניש פון מיינע לעזער, וועל איך זיי איגנאנצען איגנארירען“, בעמערקט דער גרויס־פירשט אלעקסאנדער מיט א שמייכעל.

ווי אזוי־זשע האלטען זיך די צעהן געזאלב־טע הערשער אויף זייערע טראנען? וואס זענען די מיטלען, וועלכע זיי ווענדען אן? וואס איז זייער טאקטיק?

דער גרויספירשט אלעקסאנדער לאכט זיך אויס פון די סקארבאווע ארגומענטען, (וואס די פרייבד און פערזעהער פון די הערשענדע קעני־גען גיבען געוועהנליך אן. ער לייקענט, אז קעניג דזשארדזש האלט זיך אויפ'ן ענגלישען טראן, מחמת דעם, וואס עס איז אן „ענגלישע טראדיציע“, צו קעניגען איבער דעם ענגלישען פאלק. ער דער־מאהנט די לעזער, אז די קייזערליכע דינאסטיע, וואס האט געהערשט אין עסטרייך־אונגארן, איז געווען א סך עלטער ווי די ווינדזאר - משפחה, וועלכע רעגירט אין ענגלאנד. וואס אנבעלאנגט דער טענה, אז ... אלבערט פון בעלגיען, צום ביישפיל, איז א הונדערט פראצענטיגער בעלגישער פאטריאט הערמאהנט ער, אז וואס מען זאל נישט זאגען וועגען דעם געוועזענעם דייטשען קייזער ווילהעלם, מוז מען אבער צוגעבען, אז ער איז געווען א טרייער דינער פון דייטשלאנד און האט מיט אלע כוחות געשטרעבט צו מאכען זיין פאטערלאנד שטארק אזוי ביז'ן המת — הונדערטסטעגען איז ווילהעלם איצ־טער א „גוועזענער“.

די געוועהנליכע ערקלערונג, פארוואס אין די סקאנדינאווישע לענדער האלטען זיך די קעניגען איז, אז זיי, די קעניגען זענען סימפאטישע מענשען זאגט אבער גרויספירשט אלעקסאנדער, אז צום אייבצלנע אויסנאהמען, זענען דאך אלע קעניגען סימפאטישע און ליבענסווירדיגע מענשען. ער דער־ציילט, צום ביישפיל, אז ווען ער האט אמאל פערבראכט א פאר שעה מיט דעם בלוטדורשטיגען סולטאן אבדול האמיד, האט ער זיך בייש ... ... פון דעם ... און ... בעוועהמונג. דאס איז ... דער ... מענש. וועלכער האט אין זיין ... ... ארמענער פאר אומ־... אין אוועישע!

זיי־... ... ... שליסעל צו דער געהיימניש?

אנשטאט אן אייגענעם ענטפער, ברענגט דער שרייבער א בעמערקונג, וואס ער האט געהערט פון זיין פריינד אלפאנס דעם 13־טען, וועלכער ליכט איצטער, נעבעך, אפ גלות אין פאריז.

„מיט וואס ערקלערט מען דעם טשיקאווען פאקט, וואס אין אייראפא זענען נאך פערבליבען געקרוינטע קעפ“? — האט דער גרויספירשט אלעקסאנדער איינמאל א פרעג געטוהן ביי אלפאנסען — איז עס דערפאר, וואס די פערבליבענע קעניגען זענען גרעסערע שטאטסלייט, מעהר ערפאהרענע שיפס־קאפיטאנען, אזוי צו זאגען, ווי זייערע קא־לעגען, וועלכע האבען אנגעוואוירען די קרוינען“?

„זיי האבען זייער ביזאהעריגען ערפאלג צו פערדאנקען דעם פאקט, וואס זיי זענען אקראבא־טען, וועלכע האבען זיך אויסגעלערענט ווי צו געהן אויף אן אנגעצויגענעם שטריק, — האט גע־ענטפערט אלפאנסא — מיינט נישט, אז איך אליין בין געוועזען אנדערש ווי די איבעריגע שטריקגעהער. יעטוועדער איינער, וועמענ'ס גורל עס איז געבוי־רען צו ווערען א קעניג אין דער איצטיגער צייט, מוז שוין דאס גאנצע לעבען זיין א צירק־קאמענ־דיאנט. איהר ווייסט דאך מסתמא ווי ס'פיהרט זיך מיט די שטריק־געהער אין א צירק — מאנכע גע־לינגט אויפצוהאלטען זייער גלייכגעוויכט ביז'ן סוף פון דער פארשטעלונג, און זיי ווערען נאכהער בעלוינט פון די צושויער מיט בעגייסטערטע אפ־לאדיסמענטען. ס'פאסירט אבער צייטענווייז, אז דעם אקראבאט הויבט נעבען אן צו שווינדלען אין קאפ, פאלט ער אראפ און ברעכט האלז און גניק. ווער פון אונז קען עס מיט זיכערהייט זאגען צי דער מעהר ערפאלגרייכער שטריק־געהער איז טאקע געווען פעהיגער ווי דער אנדערער? ס'איז נאך אלעמען, נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי א צופאל“.

דער גרויספירשט דערצעהלט, אז אזוי לאנג ווי ער קען געדענקען — ער איז איצט א מאן אין די זעכציגער — האט ער שטענדיג געהערט אין די קעניגליכע הויפען דיסקוסיעס וועגען דער צו־קונפט פון די פערשידענע קעניגליכע פאמיליעס. די פראגע איז קיינמאל נישט ארונטער פון דער טאג־ארדנונג... נישט איינמאל איז איהם אויסגע־קומען צו פיהרען א דיסקוסיע מיט צאר ניקאלאי'ען איבער דער פראגע צו א פריינדליכער פארלא־מענט אדער א שטארקע פאליציי איז א גרעסערער שוץ פאר א קעניגליכער פאמיליע אין אנ'עת־צרה. צעהנליגער מאל האט ער געהערט פון דעם פער־שטארבענעם קעניג עדווארד דעם זיבענטענס לי־... פען, אז די טעג פון דער ענגלישער קרוין זענען געצעהלטע...

און מערקווירדיג — שרייבט דער גרויספירשט אלעקסאנדער, — מיין ענגלישער פעטער איז געווען אהן א שיער מעהר פעסימיסטיש ווי מיין רוסישער קוזין. צאר ניקאלאי האט געגלויבט מיט'ן גאנצען הארצען, אז „אזוי לאנג ווי דער אויבערשטער וועט באר וועלען“, וועט דער רוסישער טראן שטע־הען אייביגען פעסט. וואס אנבעטרעפט דעם ענגלי־שען קעניג עדווארד דעם 7־טען, האט ער ביי יע־דער געלעגענהייט זיך גאנץ אפען אויסגעדריקט, אז לויט אלע וואהרשיינליכקייטען, וועט זיין אייני־קעל — דער איצטיגער קרוינפרינץ זיין דער סא־מע לעצטער ענגלישער קעניג“.

ווי ערקלערט מען דעם פאקט, וואס אין איי־ראפא זענען נאך פערבליבען לענדער, וואו קעני־גען ווערען געדולדעט? דער גרויספירשט מיינט, אז דאס ערקלערט זיך דערמיט, וואס די בעטרעפ־פענדע לענדער האבען פשוט מורא אייבצושטעלען זייער שלום. זיי וואגען נישט צו מאכען דעם נויטיגען ערשטען שריט, ארונטערצוציהען דעם קע־ניג און פראקלאמירען זייער מלוכה פאר א רעפוב־ליק, נישט נאר דער קעניג ציטערט פאר א בלוטיגען אויפשטאנד. דער פאלקס־מענש ציטערט נאך מעהר. „צו וואס זאל מען פערטרייבען דעם אלטען טייוועל, מיט וועלכען מיר האבען זיך שוין אייבגעלעבט, ווען ס'קען גרייליך פאסירען, אז ס'וועט קומען א נייער טייוועל, וואס וועט זיין טויזענד מאל ערגער“? — אזוי טראכט ביי זיך דער דורכשניטליכער מענש.

אזוי צי אזוי — די מלכים זענען באנקראט...

ווי מערקווירדיג איז דער יודישער גורל!

(פון אונזער בערלינער קארעספאנדענט)

1600 יאהר זענען דייטשע יודען בעהעפט מיט דייטשער ערד און אין דער לאנגער געשיכטע זייערער שוועבט כסדר איין און דאסזעלבע אומצ־טיגע בילד: אט האט זיך דער יודישער קיבוץ גע־ראטעוועט פון שונא'ס אכזהיות'דיגקייטען און אנ־טלאפען ערגיץ וואו אין א פערוואהרלאזטען, פער־ווארפענעם ווינקעל אויפבויענדיג א נייע דירת ארעי און פלוצים א נייער פאגראם־איבערפאל. וואס רא־בירט און ממית'ט ביז עס ווערט פערווישט די לעצ־טע שפור פון יודיש כלל־לעבען.

נאך פאר דער צייט פון דער פעלקער־וואנ־דערונג, איידער די גערמאנישע שבטים האבען זיך בעוויזען אין די רוימישע מערב־פראווינצען, האבע יודען געוואוינט אין דער רהיינישער געגענד. דער עלטסטער אקט וועגען יודען אין דייטשלאנד אד־רעסירט צו די יודישע געמיינדען אין קעלן ביים רהיין איז דאטירט פון יאהר 321 און טראגט די חתימה פון רוימישען קייזער קאנסטאנטין. זיינס א פעראָרדנונג, בכן יודען מעגען אנפיהרען מיט שטעדטישע אינסטיטוציעס, בעווייזט, אז אין יענער צייט זענען פיעל רהיינישע יודען געווען רייכע לאנדווירטען, ווייל ארימע יודען האבען נישט גע־טארט איבערנעהמען וועלכען ס'איז שטעדטישען כבוד־אמט.

פון אנדערע קייזערליכע צירקולארען ווערט מען געוואויר, אז יודען האבען שוין דעמאלט גע־האט א קהלה־וועזען מיט זעהר גוטע רעליגיעזע און סאציאלע איינריכטונגען. אלטע לעגענדעס דערצעה־לען אפילו פון יודען, וועלכע האבען אין ביבלישע צייטען געוואוינט אין דייטשלאנד.

די אלטע יודישע בית־הקברות'ן אין די שטעט אאכען, אנדערנאך, אויגסבורג, באפארד, מאינץ, ווארמס, שפייער, רעגענסבורג און טריער זאגען עדות פון אנ'אלטער, רייכער פערגאנגענהייט און פעראיי־ביגען צוגלייך די טראדיציאנעלע קולטור־שטאנד פון שחיטות און שריפות, וואס די דייטשען האבען אויס־געפיהרט געגען זייערע יודישע מיטבירגער.

אין משך פון די פולע הונדערטער יאהרען האבען די יודען גענומען א גאר שטארקען אנטייל אינ'ם אויפבוי־פראצעס פון דייטשען שטאאט. זייער טרייהייט צו דייטשלאנד איז, נישט קוקענדיג אויף אלע יאגעגישען און טראגישע איבערלעבונגען גע־בליבען פעסט און זיכער. די יודען האבען געוואלט פערגעסען אין דער טונקעלער פערגאנגענהייט מיט אלע איהרע בלוטיגע בעגלייט־ערשיינונגען. זיי האבען אפילו אויסגעמעקט אלע וויכטיגע סימנים פון דער יודישקייט זייערער אפי צו שליסען שלום מיט דער נייער צייט.

נישטא קיין בעוועגונג, נישטא קיין געדאנק, וואס האט דייטשלאנד דערפיהרט צו זיין פאליטי־שער, ווירטשאפטליכער און קולטורעלער הויך, וואו יודען זאלען זיך נישט געווען האבען מיט זעלטע־נעם ערפאלג בעטייליגט.

באלד דערנאך, ווען די אידעען פון אויפ־קלערונג און ליבעראליזם האבען חרוב געמאכט די געהעטא־מויערען, האבען די יודען מיטגעהאלפען בע־רייכערען די דייטשע קולטור און פאליטיק. משה מענדעלזאהנ'ס אנטייל אין גייסטיגען דייטשלאנד און גבריאל ריסער'ס פרוכטבארע פאליטישע ארבייט אלס וויצע־פרעזעס פון דער פראנקפורטער נאציא־נאל־פערזאמלונג (1848) בלייבען פעראייביגט.

ווער קען אנווייזען איין געביעט פון שאפען, וואו דער דייטשער יוד האט נישט צריינגעטראגען זיין אומשטערבליכען טייל פון שעפערישקייט? אוי־מעטום, וואו עס האט געהערשט וויסטע פינסטער־ניש און חשכות, האט דער יוד אויפגעבויט און ארייגעלויכטען.

ווער האט ארויסגענומען די דייטשע ווירט־שאפט פון איהרע וויקעלעך אויב נישט ראטענוי, ווארבורג, גאלדשמידט, באלין, מעלכיאר און קונסט־מאן.

וואלט אפשר די פילאזאפיע געקענט מותר זיין אויף אזעלכע גאונים ווי לאצארוס, שטיינטהאל הערמאן קאהען, קאסירער, וויליאם שטערן, מאקס ווערטהיימער, מויטנער, זימעל און הוסערל?

די פילילאגישע וויסענשאפט איז שטאלץ אויף איהרע בעריהמטע דענקער סאנדערס, לודוויג גייגער, ריכארד מייער, גאלרציהער און גונדלאוו.

קארל ליבערמאן, האבער, קארא, ווילטשע־דער, איינשטיין און לאנג גרעץ האבען אויסגעטרע־טען נייע וועגען אין דער נאטור־וויסענשאפט.

אויף די געביטען פון מאלעריי, דיכטונג, לי־טעראטור, מעדיצין, טעכניק און פאליטיק, פערנעה־מען יודען דעם ערשטען אויבען.

פון די 44 געלעהרטע מענער אין דייטש־לאנד, וועלכע זענען אויסגעצייכענט געווארען מיטן נאבעל־פרייז, זענען אכט פון זיי—יודען.

אין דער מלחמה האבען די דייטשע יודען ארויסגעוויזען הונדערט־פראצענטיגען פאטריאטיזם. אלעס, וואס דאס גלות־פאטערלאנד האט פון זיי פערלאנגט, האבען זיי געגעבען. מענשליכע, גייס־טיגע און מאראלישע קרבנות..

מעהר ווי 96000 יודען האבען געדיענט ביים מיליטער, דאס הייסט, 17.3 פראצענט פון דער יודישער בעפעלקערונג. יעדער זעקסטער יוד איז געווען א זעלנער. פון הונדערט יודישע זעלנער זענען 78 געשטאנען אויפ'ן פראנט.

פון די 96000 יודישע זעלנער זענען 11000 פרייוויליגע. געפאלען אויפ'ן שלאכטפעלד זענען מעהר ווי 12000. 35000 יודען זענען געווארען דעקארירט, 23000 האבען אוואנסירט, איבער צוויי טויזענד האבען זיך דערשלאגען צו אפיצירן־ראנגעס.

* * *

ווער האט זיך געקענט ריכטען, אז הונדערט יאהר נאך דער עמאנציפאציע וועט קומען א צייט, וואס האט איהרס גלייכען גאר אין פינסטערען מי־טעלאלטער. צי וואלטען זיך אפילו די גרעסטע פע־סימיסטען מיט יאהרען צוריק נישט געוועזן דער־שראקען, ווען מען זאל זיי געוועזן זאגען, אז עס קומט אזא מין צייט?

טראכט מען זיך אריין אין דער לאגע פון דייטשען יודענטום, אזוי זעהט מען דאס בולט'סטע בילד פון יודישען גלות־טראגיזם.

די דייטשע יודען האבען מיטגעשפינען די פעדים פון דייטשען פאלקס־לעבען און האבען זייער אייגען לעבען אין די פעדים אריינגעוועבט. די פע־דים זייערע מיט'ן דייטשען פאלק האבען זיך צע־ריסען און דאס יודישע לעבען איז צעשוואומען געווארען. די אינטענסיוו־רעש'דיגע אסימילאציע איז מיט אמאל אלט געווארען.

צי איז עס דען א וואונדער, וואס ס'איז צו דעם געקומען? א יעדער מענש, אין וועמען עס איז נאך פערהאן א פונק פון זעלבסטווירדע, קומט עס אויס קאמיש צו זעהן, ווי יודען קאכען זיך און פערשווענדען זייער גאנצע ענערגיע און בעגייסטע־רונג פאר זאכען, וועלכע ווערען בעצאהלט מיט בזיונות און רדיפות...

די אסימילאציע קען זיך שווער צופאסען צו די נייע צושטאנדען. בעגייען זיך און קאנצענטרי־רען איהרע כוחות ארום יודישער ארבייט, איז זי נישט בכח. צו אלט און צו שוואך... צופיל גאל, צופיל יאוש, כדי אנצוהויבען בויען א נייע וועלט.

דייטשלאנד, זייער דייטשלאנד, וויל פון זיי גארנישט וויסען...

און מענשען, וואס האבען אויסגעוויעגט און אויסגעטרוימט זייער לעבען אין אנ'אטמאספערע פון גאלער דייטשמערישקייט, זיי זענען איצט ווי מצורעים, איינגעשפארט אין דער ... פון זייער אייגענער איינגאמקייט.

ווי מערקווירדיג איז דער יודישער גורל!...

יוסף האלענדער

ער איז געווען א... שעהנע דאמע

איז א טענצעריז אין די נאכט־לאקאלען פון פאריז

פאריז.

פאליציי, וואס האט אפענע אויגען אומעטום, האט אין ווערסאיל געזעהן, ווי א שעהן עלעגאנט ווייבעל, געקליידעט ווי א טענצערין און מוזיק האָר, שטעהט און זוכט אין אויטאמאבילען. זוכען אין אויטאמאבילען פאסט עפעס נישט פאר אזא דאמע־לע מיט שעהנע פיסלעך. מיט געטאקטע שיכלעך און אזעלכע דינע זעקעלעך.

האט מען גענומען דאס דאמעלע און זי גע־בראכט אין דער פאליציי.

דארט האט די פרוי פלוצלונג פערלוירען די דאמסקע שטימע, און זי האט ערקלערט, אז זי איז גארנישט קיין פרוי, נאר א זינדיגער מאנספערשוין.

פארוואס־זשע טראגסטו דאמען־קליידער?

האט ער ערקלערט, אז די ארכיוען פון דער פאליציי זענען שוין פול מיט דאקומענטען געגען איהם. כדי צו אנטלויפען פון דער פאליציי האט ער בעשטימט צו ווערען א „זי“. האט ער זיך גע־לאזט גלאט ראזירען, האט זיך אנגעטוהן ווי א פרוי און האט אפילו איבערגעאנדערשט זיין מענער־שטי־מע אויף א דאמען־שטימע.

אלס פרוי פלעגט ער קומען אין די נאכט־לא־קאלען פון מאנטפארנאס און מאנטמארטר, וואו מען האט איהם געגעבען א נאמען: „פעפע פון מעקסי־קא“. מ'האט איהם געהאלטען פאר אנ'אמה'ע „קרא־סעוויצא“ און מען האט איהם אנגאזשירט אלס פראפעסיאנעלע טענצערין.

קיינער האט נישט געוואוסט, אז די פרוי איז גאר א מאן.

ליידער אבער האט ער זיך ייידער פערבענקט צו זיין אלטער מלאכה: „גנבה“ און אויף אזא אופן איז אויפגעדעקט געווארען דער שווינדעל...

— עס איז גארנישט שלעכט צו זיין א פרוי— האט ער זיך געוויצעלט — ווען מ'איז אין דער אמת'ן א מאן.

סער דזשאָן סימפּסאָן וועגען זיין שטעלונג צום ציוניזם
און דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ ישראל

נ י ו - י אָ ר ק, (יט״אַ) סער דזשאָן סימפּסאָן, וועלכער האָט זיך אָבגעשטעלט אויף אַ קורצע צייט אין ניו-יאָרק אויף זיין צוריקרייזע פון כינע קיין לאָנדאָן האָט ערטיילט אַנ׳אינטערוויו דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור וועגן זיין שטעלונג צום ציוניזם און צו דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ-ישראל.

איך האָב שטענדיג בעדויערט צוליב דעם איינדרוק, וועלכען עס האָט געמאַכט אויף יודען מיין בעריכט וועגען ארץ-ישראל, האָט ערקלערט סער דזשאָן סימפּסאָן, און איך וועל זיך פרעהען, אויב דער ענין וועט אויפגעקלערט ווערען. דאָס פּראָבלעם פון ציוניזם איז נישט בלויז אַנ׳ארץ-ישראל׳דיגער, נאָר אַנ׳אינטערנאַציאָנאַלער. עס איז בעוואוסט, אַז אין פיל לענדער ווערען יודען אָפטמאָל פערפאָלגט. עס רוקט זיך דעריבער ארויס דאָס פּראָבלעם, ווי אזוי צו בעזייטיגען די יודישע צרות און בעסערן זייער לאַגע. איך האָב קיינמאָל נישט אונטערשעצט די וויכטיגקייט פון אַ יודישער נאַציאָנאַלער היים, וואו אַ יודישע געמיינשאַפט וואָלט זיך ענטוויקעלט אָן שום שטערונגען. בנוגע דעם זענען וואַהרשיינליך נישטאָ קיין שום מיינונגס-אונטערשידען, צווישען מיינע קריטיקער און מיינע פריינד. איך מוז אָבער בעטאָנען, אַז דער ציוניזם, אַלס פּאָליטישע און נאַציאָנאַלע בעוועגונג איז נישט בעניגענד. פאַרוואָס האָבען די יודען אָבגעוואָרפען דעם אוגאַנדא-פּראָיעקט? פאַרוואָס זענען זיי נישט בעפרידיגט מיט דער בעדייטענדער קאָלאָניזאַציע אין קרים? וואַהרשיינליך איז עס דערפאַר, ווייל אין דער יודישער ירושה דאָמינירט דער גייסטיגער עלעמענט. אין דער דיסקוסיע וועגען דער צוקונפט אין ארץ-ישראל, האָט ערקלערט סער דזשאָן סימפּסאָן, פיהרט זיך אַ שטרייט צווישען צוויי שטאַנדפּונקטען. מען קאָן האַלטען, אַז דאָס לאַנד געהערט צו די אַראַבער און דעריבער דאַרף דיאיינוואַנדערונג פון יודען אָדער פון וועלכע עס איז אַנדערע עלעמענטען אָבגעשטעלט ווערן, פון דער צווייטער זייט קען מען האַלטען, אַז לויט די היסטאָרישע רעכט געהערט דאָס לאַנד צו די יודען און אַז די אַראַבער דאַרפען עמיגרירן ערגיץ אַנדערש, הויפּט-זעכליך אין עבר-הירדן.

אין מיין בעריכט, האָב איך זיך בעמיהט, נישט צו פערבינדען נישט מיט דער ערשטער און נישט מיט דער צווייטער שטעלונג. איך האָב גענוי-מען אַלס אויסגאַנגס-פּונקט די באַלפור-דעקלאַראַציע, וואָס ענטהאַלט צוויי פערפליכטונגען, דערביי בע-גרעניצט איין פערפליכטונג די צווייטע. די יודען דאַרפען האָבען די נאַציאָנאַלע היים, די אינטע-רעסען פון די אַראַבער טאָרען אָבער נישט ליידן. פאַר דער דאָזיגער לאַגע בין איך נישט פאַראַנט-וואָרטליך. איך האָב זיך געמוזט שטעלען אויף דעם באָדען.

איך ווייס גאַנץ גוט, האָט פאָרטגעזעצט סער דזשאָן סימפּסאָן, אַז די ציוניסטען, וועלכע האָבען אַליין געליטען אין פערשידענע לענדער, ווילען אויסמיידען וועמען עס איז צו פערפאָלגען. אָבער שוין זייער אַנוועזענהייט אַליין אין לאַנד בעדייט, אַז צוויי ציוויליזאַציעס קומען אין בעריהרונג אויף איין טעריטאָריע. די יודען, הגם זיי בילדען אַ מינדערהייט, בעזיצען אַנ׳אויבערהאַנד אין אַ רייהע געביטען. דער אוניווערזיטעט אין ירושלים, דאָס אויסנוצען פון וואַסער-קרעפטען פון ירדן, די עקס-פּלואַטאַציע פון ים-המלח, דאָס אַלץ ליגט אין יודישע הענד. איך דריק נישט אויס דערביי קיין שום מיינונג, איך שטעל בלויז פעסט די פאַקטען.

איך גיב צו, אַז דער קאַפּיטאַל וואָס פליסט קיין ארץ-ישראל, איז הויפּטזעכליך אַ יודישער. די איידעלע אָפּפערוויליגקייט פון די יודען, לאָזט זיך פערגלייכען בלויז מיט דער פינאַנסירונג פון אויס-לענדישע מיסיעס דורך די קריסטליכע קירכען. אַלס פּועל-יוצא דערפון קומט אַ בעדייטענדע בעסערונג פון די לעבענס-בעדינגונגען אין לאַנד און די אַראַבער האָבען גאָרנישט ווינציג געוואונען פון די דאָזיגע פאָרטשריטען.

איך וויל דאָ נישט ענטוויקלען קיין שום טעאָריע, איך וויל אָבער פעסטשטעלען געוויסע פאַקטען און בעאָבאַכטונגען. צוערשט איז די קאָ-לאָניזאַציע אַ גאַנץ טייערע. אין פערגלייך מיט אַנ׳ערך 100 פונט, וואָס איז נויטיג כדי צו קאָלאָ-ניזירען אַ משפחה אין גריכענלאַנד, בעטרעפען די קאָסטען אין ארץ-ישראל פון 1000 ביז 2000 פונט און די קאָלאָניעס זענען נאָך נישט פינאַנסיעל גאַנץ זעלבסטשטענדיג אין בוכשטעבליכען זין פון וואָרט. צווייטענס רעקרוטירען זיך די קאָלאָניסטען מעהר-סטענס צווישען דער שטאָטישער בעפעלקערונג מיט אַ העכערער בילדונג, וועלכע מוזן זיך בעגרעניצן צו גאַנץ בעשיידענע לעבענס-בעדינגונגען.

איבערגעהענדיג צו די אַראַבישע טענות, האָט סער דזשאָן סימפּסאָן ערקלערט: די יודען קויפען טאַקע ערד און בעצאָהלען גאַנץ הויכע פּרייזען. מען דאַרף אָבער געדענקען, אַז דער אַראַבער, וועלכער בעקומט דאָס געלד איז נישט דערזעלבער אַראַבער, וועלכער ווערט אַרויסגעשטויסען פון זיין ווירטשאַפט. אָפטמאָל איז דאָס אַנ׳ערד-בעזיצער, וועלכער לעבט אויסער די גרעניצען פון ארץ-ישראל. די יודישע קאָלאָניע, וועלכע נעמט איבער די ערד בעשעפטיגט נישט די אַראַבער אַלס אַר-בייטער. דער אַראַבער בלייבט ערדלאָז און אויב ער בעקומט אפילו דאָס געלד ענדערט דאָס נישט אין דער ווייטערער פּערספּעקטיוו זיין לאַגע. דאָס געלד געהט זיך פונאַנדער און דער אַראַבער בלייבט ווירטשאַפטסלאָז. עס איז אויך אַ פאַקט, אַז די יודען פערנעמען די בעסטע ערד און די אַראַבער בלייבען אין די בערגיגע געגענדען, וואו זיי בענוצען זיך מיט גאַנץ פערעלטערטע לאַנד-ווירטשאַפטליכע מעטאָדען.

עס וואָלט אָבער געווען אַנ׳אַבסורד צו זאָגען, אַז מען דאַרף אָבוואַרפען דעם ציוניזם. קיינער פון אונז איז נישט בכוח אָבצושטעלען די ציוניס-טישע בעוועגונג. עס ווירקען דאָ שטאַרקע אימפּול-סען און אַנ׳אונערשיטערליכער גלויבען. מיר מוזען טראַכטען וועגען ציוניזם אין די קאַטעגאָריעס פון יאָהרהונדערטער און מיר מוזען בעגרייפען, אַז די געשיכטע חזרט זיך איבער. ווען די יודען זענען אין די אור-אַלטע צייטען געקומען קיין א״י, זענען אין לאַנד געבליבען פיל אָרטיגע איינוואוינער, וואָס זענען איינגעזויגען געוואָרען דורך דער יודי-שער ראַסע.

די אַראַבער, וועלכע וואוינען שוין זייט יאָר-הונדערטער אין לאַנד, לאָזען זיך נישט אַרויס-שטויסען אפילו דורך דעם שטאַרקסטען פינאַנציעלן דרוק. זיי וועלען ווייטער שפּילען זייער ראָל אין דער דראַמע, וואָס פאָדערט פיל געדולד און קלוג-הייט. די יודען אויף דער גאַנצער וועלט ווערען בעטראַכט אַלס עטנאָגראַפישער וואונדער, די יודען האָבען אריינגעשלונגען פיל שטראָמען פון ראַסען און טראַדיציעס און זענען געבליבען איינציגאַרטיג. עס איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז די אַראַבער וועלן אין אַ געוויסער מאָס אַבסאָרבירט ווערען, דורך דער העברעאישער ראַסע אין א״י.

אויף דער פראַגע וועגען די מעגליכקייטען פון אַ ווייטערע איינוואַנדערונג קיין ארץ-ישראל האָט ה׳ דזשאָן סימפּסאָן געענטפערט: די איינוואַנ-דערונג קען זיך ענטוויקלען אויף אַזוי פיל אויף וויפיל דאָס איז מעגליך אין די גרעניצען פון לאַנד אָהן אַ שאָדען פאַר דער עקזיסטירנדער אַראַבישער בעפעלקערונג. ארץ ישראל איז בלי-ספק אַ לאַנד פון אונבעגרעניצטע מעגליכקייטען פון לאַנדווירט-שאַפטליכער ענטוויקלונג. אָהן אַזאַ ענטוויקלונג, איז די אויפהאַלטונג פון דער עקזיסטירענדער אַראַבי-שער פעלאַכישער בעפעלקערונג אַ שווערער פּראָבלעם. ביי אַנ׳ענטוויקלונג, וואָס וועט סוף כל סוף געניסן פון דער פינאַנציעלער אונטערשטיצונג פון ארץ-ישראל-רעגירונג קען נישט נאָר פערבעסערט ווערען די לאַגע פון אראַבישען פויער, נאָר עס וועט אויך זיין פּלאַץ פאַר אַ גרויסע צאָהל יודישע איינוואַנ-דערער אויסער די, וועלכע האָבען זיך בעזעצט אין לאַנד. דאָס איז דער תמצית פון מיין בעריכט, וועלכער איז אַזוי ברייט און שאַרף קריטיקירט געוואָרען און וועלכען איך אונטערשטיץ אויך ווייטער.

ריזיגע לויה פון געוו. עסטרייכישען קאַנצלער ד״ר שאָבער

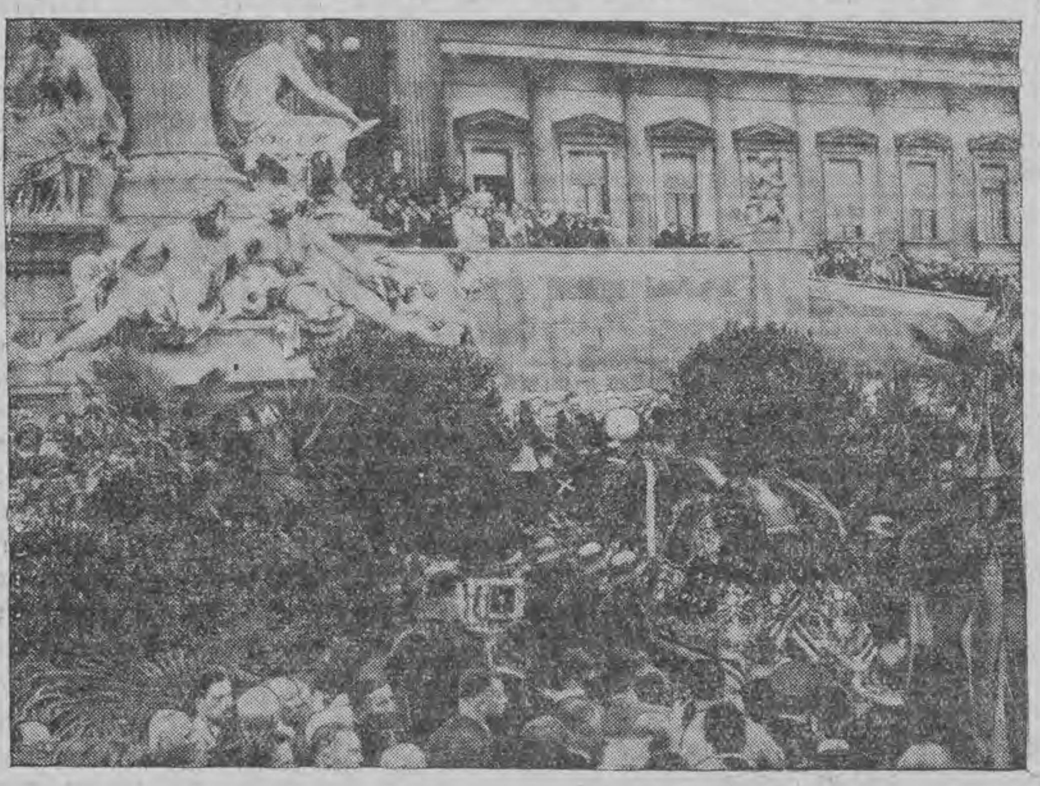

„פערענגלישען" זיך טאַקע די יודען פון ארץ-ישראל?

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

י ר ו ש ל י ם, — דער בעוואוסטער זשורנאַ-ליסט און רעדאַקטאָר פון „דאר היום", ה׳ איתמר בן-אבי, האָט די טעג פערעפענטליכט אַנ׳ארטיקעל וואו ער זוכט צו איבערצייגען אַז די פּאַלעסטינער יודען, און איבערהויפּט די יוגענד, „פערענגלישען" זיך און אַז דער דאָזיגער פּראָצעס קומט פאַר זאָ-גאַר אין אַ שטאַרקען טעמפּאָ. ער וואָרענט דערי-בער אַז מען זאָל זיך וואָס פריהער אַרומקוקען און פערמיידען די דאָזיגע אַסימילאַציע וואָס רוקט זיך אָן פונקט ווי מיט צוויי טויזענד יאָהר צוריק די התיונות (ווען דאָס פאָלק איז אַרונטערגעפאַלען אונטער דער השפעה פון דער גריכישער קולטור).

ה׳ בן-אבי ברענגט פאַקטען כדי צו בעגרינ-דען זיינע ווערטער.

ער ערקלעהרט אַז די ענגלישע און אַמערי-קאַנער טאָן-פילמס צווינגען אַרויף אויף דער יודי-שער יוגענד אַ פּוסטע אַנגלאָ-זאַקסישע קולטור. בעאַמטע, סוחרים, לעהרער, קאָלאָניסטען און אַר-בייטער פיהלען זיך שטאָלץ ווען זיי קענען זיך בענוצען מיט דער ענגלישער שפּראַך און בענוצען זיך טאַקע מיט איהר, ווען מען דאַרף און ווען מען דאַרף נישט. ער ערקלעהרט אויך, אַז דאָס ענגלישע בוך און די ענגלישע צייטונג פערקויפט זיך דאָ פיעל מעהר, ווי דאָס העברעאישע בוך און די העברעאישע צייטונג.

ה׳ בן-אבי זאָגט אויך אויס סודות פון חדר: אַ געוויסער יודישער ריכטער, פון אַ בעוואוס-טער יודישער פאַמיליע אין ארץ-ישראל, האָט נישט גערוהט ביז ער האָט זיך פערשאַפט אַנ׳ענגלישע בירגערשאַפט און איז גליקליך געווען צו ווערען אויס פּאַלעסטינער בירגער. אַנ׳אַנדער אָנגעזעהענער יודישער בעאַמטער, וואָס האָט דאָס זעלבע געוואָלט דערגרייכען און ס׳האָט זיך איהם נישט איינגעגע-בען, איז גליקליך וואָס זיינע קינדער, וועלכע שטו-דירען אין אָקספאָרד און קעמברידזש, וועלען דאָס כאָטש קענען דערגרייכען.

דער פּעהיגער זשורנאַליסט ערקלעהרט ווייי-טער, אַז מ׳זאָל אידהם נישט פאַלש פערשטעהן און מיינען אַז ער וויל דאָס דער יונגער דור זאָל ער-ציגען ווערען שאָוויניסטיש און ווערען פּראָמדען-פּרעסער. פערקעהרט: מען דאַרף ליב האָבען און שטרעבען צו קענען לייענען שעקספּיר׳ן אין ענג-ליש, געטהע׳ן אין דייטש און ראַסין אין פראַנצוי-זיש. מען דאַרף ליב האָבען צו הערען ווערדי׳ס „טראַוויאַטאַ", וואַגנער׳ס „לאָהענגרין" און אַזוי ווייטער. אָבער אין דער זעלבער צייט דאַרף מיר זיין יודען ווי די ענגלענדער זענען ענגלענדער, פראַנצויזען-פראַנצויזען און ווי די איטאַליענער זענען איטאַליענער.

ווי איז אָבער אין דער ווירקליכקייט? איז עס טאַקע אמת, אַז די פּאַלעסטינער יוגענד ווערט „פערענגלישט" אָדער אַסימילירט? זענען די פּאָר איינצעלנע פאַקטען, וואָס ה׳ בן-אבי ברענגט, גענוג צו בעגרינדען דעם דאָזיגען פּראָצעס?

אַז מען זאָל נעהמען די זאַך בעסער אַנאַלי-זירען וועט מען דייטליך זעהן, אַז ה׳ בן-אבי שרעקט זיך אומזיסט. אַז מען זאָל זיך וועלען נעהנ-טער צוקוקען צום לעבען פון דער פּאַלעסטינער יוגענד, וועט מען זעהן, אַז עס האַלט זעהר ווייט דערפון, זי זאָל זיך אַסימילירען און אַרונטערפאַ-לען אונטער דער השפעה פון פרעמדער, ווער שמועסט נאָך, פּוסטער קולטור.

אמת, עס טרעפט אַמאָל, אַז עטליכע יונג-לעך און מיידלעך זאָלען אַ זינג-טון אַ לידעל, וואָס מ׳האָט אָקאָרשט געהערט אין אַ טאָן-פילם. אָבער כאָטש דער טאָן-פילם איז איצט שטאַרק פערשפּרייט און פּאָפּולער אין ארץ-ישראל. ווי אין דער גאַנצער וועלט, הערט זיך נאָר אָקאָרשט צו וואָס די יוגענד זינגט בשעת חורה! יודישע נאַציאָנאַלע לידער, און זאָגאַר חסידישע מאָטיווען, וועלכע זענען איצט שטאַרק אין דער מאָדע אין ארץ-ישראל.

עס איז אויך אמת, אַז מען לייענט אין ארץ-ישראל אַ סך ענגלישע ביכער און ענגלישע צייטונ-גען, אָבער דאָס העבּ׳עאישע וואָרט האָט דאָס אַלץ נאָך נישט קיין כח אַרויסצושטויסען. פערהעלטניס-מעסיג האָט ארץ-ישראל אַ היבש-פערצווייגטע פּרעסע, וואָס ווערט געלייענט אין אַלע שיכטען און קרייזען, און די דריי גרויסע טעגליכע צייטונגען, „דאר היום", „הארץ" און „דבר", ווערען פער-קויפט אין צעהנדליגער טויזענדער עקזעמפּלאַרען.

די קלאַסיקער, וועלכע ה׳ בן-אבי איז מתיר צו לייענען אין די אָריגינעלע שפּראַכען, לייענט די יוגענד און די ברייטע מאַסען אין אויסגעצייכנטע העברעאישע איבערזעצונגען. די פערלאַגען „מצפה", „אמנות", „שי", „דביר" און אנדערע גע-בען מאַסען אַרויס אַרויס העברעאישע ביכער, דאָס בעסטע פון דער קלאַסישער ליטעראַטור און אָריגינעלער העברעאישער ליטעראַטור. די איבערזעצונגען זענען ס׳רוב געמאַכט דורך די בעסטע ליטעראַרישע כחות און די פערלאַגען פער-שפּרייטען די ביכער צווישען פאָלק אויף פערשי-דענע וועגען.

די וואָס „פערענגלישען" זיך זענען וועניג אין צאָהל און דאָס טוען זיי אויך נישט אויס בגידה אינ׳ם פאָלק און אין דער יודישער קולטור. מייס-טענס זענען דאָס בעאַמטע אין רעגירונגס-אַנשטאַל-טען, וועלכע מוזען די ענגלישע שפּראַך בעהער-שען און בענוצען. אָדער כתּם אינטעליגענטען, וואָס וואו עס איז און אין וועלכע אומשטענדען עס איז, וואָלטען זיי בעהערשט און בענוצט אויך אַנדערע קולטורעלע שפּראַכען אַ חוץ זייער אייגענע.

לאָמיר אָבער נעהמען די יוגענד, וואָס לערנט און די ברייטע אַרבייטער-מאַסען. זייער גייסטיגע שפּייז האָבען זיי בשפע אין העברעאישע ליטעראַטור, העברעאישע פּרעסע, העברעאישע טעאַטער, אויסגעצייכענטע העברעאישע איבערזע-צונגען, אָפטע וויסענשאַפטליכע פאָרטראַגען איבער פערשידענע טעמען אין העברעאיש און אַזוי ווייטער. אין די נידעריגע קלאַסען פון די פאָלקס-שולען זאַפּען די קינדער אין זיך אַריין בלויז העברעאיש און די ליבע צו אַלץ, וואָס איז פער-בונדען מיט יודישע קולטור, און ערשט אין די העכערע קלאַסען לערנען זיי ערשט ענגליש און אַראַביש, שפּראַכען וועלכע זענען אין ארץ-ישראל אַבסאָלוט נויטיג און וועלכע קענען בשום אופן אויף זיי קיין אַסימילירענדע השפּעה נישט האָבען.

ה׳ בן-אבי האָט זיך דערשראָקען פאַר אַ שאָטען. די יודישע קולטור, די העברעאישע שפּראַך און די וואָרימע געפיהלען זענען פעסט איינגעוואָרצעלט אין די הערצער פון דער יוגענד און די ברייטע אַרבייטער-מאַסען און קיין שום ענגלישע צייטונג, בוך אָדער טאָן-פילם איז נישט בכח צו ווירקען אַסימילירענד אין ארץ-ישראל. מאַטעריעל ווי מאַטעריעל, אָבער גייסטיג איז דאָס לאַנד שטאַרק גענוג אויסצוהאַלטען יעדען שטורם. אויף אַ בעפעלקערונג פון 200,000 יודען, אַ העברעאישע אוניווערזיטעט, אַנ׳אָפּערע, צוויי קונסט-טעאַטערס, אַ נעץ פון פיל צעהנדליגער פאָלקס- און מיטעל-שולען און פיל אַנדערע וויכטי-גע אינסטיטוציעס — אָט דאָס זענען די שטאַרק-סטע און בעסטע אַרגומענטען!

א. גאָלדשטיין.

Dr. med. **H. LUBICZ**

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7. טעל. 141-32

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָווענד. זונטאַג פון 9—11 מיטאָג. 6434

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג
כ"ז
29
מנחם אב תרצ"ב

אויגוסט
זון-אויפגאנג 4.39
זון-אונטערגאנג 6.36

מ'דארף שוין זארגען וועגען א קויהלען-אקציע

פאר ארימע יודען אויף ווינטער

אויפ'ן אדרעס פון דער קהלה און פילאנטראפישע אינסטיטוציעס

מיר זענען זיכער, אז היי־יאהר וועט זיין ווי יעדעס יאהר. דער זומער וועט אוועק, ס'וועלען קומען קעלטען און גרויסע פרעסט, אנדערש וועט דאך נישט זיין.

און ווען ס'וועלען זיך בעווייזען די ערשטע גרויסע פרעסט, ווען די קאלטע, שניידיגע ווינטען וועלען זיך אריינרייסען אין די ארימע שטיבלעך פון דער ארבייטסלאזער און פרנסה'לאזער יודישער בעפעלקערונג, ווען קינדערלעך וועלען אנהויבען צו הוסטען אין זייערע בלויע, געשוואלענע הענדעלעך. ווען מ'וועט הערען די ערשטע ידיעות וועגען הונגעריגע און געפרוירענע — דעמאלט וועט מען אנהויבען צו רעדען וועגען א קויהלען־אקציע, וואס דארף אדורכגעפיהרט צו ווערען דורך דער קהלה. אין דער קהלה וועט מען וועגען דעם רעדען א לאנגע צייט, מ'וועט זיך גרייטען צו רופען זיצונגען, קאמיטעטען. ארגאניזירען קאמיסיעס, דעבאטירען, זיך תקרנ'ען און אזוי ווייטער. דאס וועט רויערען ביז'ן חודש פעברואר. אין דעם דאזיגען חודש וועט מען צונויפרופען די זיצונגען, וועלכע וועלען דארפען בעשליסען וויפיל מ'דארף בעשטימען אויף א קויהלען־אקציע פאר דער יודישער בעפעלקערונג. אויף איין זיצונג וועט דאס נישט קענען ערלעדיגט ווערען, ווייל די פערשידענע ריכטונגען וועלען נישט קענען אדורכקומען צווישען זיך, וויפיל מ'דארף בעשטימען אויף דער דאזיגער אקציע, אזוי וועט א דורך נאך צוויי חדשים, ביז ס'וועט קומען דער חודש אפריל, בין ס'וועט קומען דער פריהליגגס יום־טוב פסח, דעמאלט וועט זיך דאך שוין נישט לוינען צו מאכען קיין קויהלען־אקציע מ'וועט זיין בעשעפטיגט מיט דער פסח־אקציע און איבריגענס וועט די זון שוין ארויסהעלפען דער קהלה אין.... דער קויהלען־אקציע.

מ'דארף נישט זיין קיין נביא צו וויסען, וואס ס'וועט פארקומען, ווייל יעדעס יאהר קומט פאר דאס זעלבע, ווייל יאהר־איין, יאהר־אויס, חזר'ט זיך איבער די זעלבע געשיכטע.

איצט ברענט די זון. דער זומער איז נאך אין זיין גלאנץ און פראכט. דאס הייסט דאך אבער נישט, אז ס'וועט שטענדיג אזוי זיין. מענשען, וואס פערנעהמען זיך מיט כלל־ארבייט, דארפען האבען א ווייטערדיגען בליק און וויסען, אז די ארימקייט וועט היי־יאהר נישט קלענער ווערען, און אז ווינטער וועט דאך זיין, וואלט טאקע גלייכער געווען, אז דאס וואס מ'דארף אנהויבען געוועהנליך אין חודש נאוועמבער, זאל מען אנהויבען שוין אין חודש סעפטעמבער. אזוי אז די גאנצע פראצעדור וואלט פערשנעלערט געווארען מיט 2 חדשים און די ארימען וואלט אנגעקומען אביסעל קויהלען פאר זייערע געפרוירענע קינדער, דעמאלט ווען דאס איז נויטיג — אין דער צייט פון די גרויסע פרעסט.

דאס איז שייך דער קהלה, דער רעפרעזענטאנץ פון דער יודישער בעפעלקערונג, וואוהין ס'ווענדען זיך קודם־כל די אלע, וואס האבען שוין קיין שום אויסוועג נישט, וואס דארפען אנקומען נאך הילף. אבער אויך די פערשידענע היגע פילאנטראפישע געזעלשאפטען דארפען זיך דערמאהנען אקציעס, וועלכע דארפען עווענטועל אדורכגעפיהרט צייט פאר דער ארימער בעפעלקערונג. די הילפס־אקציע, וועלכע דארפען עווענטועל אדורכגעפיהרט ווערען, דארפען סיסטעמאטיש ארגאניזירט ווערען און נישט כאאטיש אהן שום סיסטעם און ארגאניזאציע. פערשטענדליך וועט זיך דאס אלץ אנשטויסען אויף דער פראגע, ווי מ'צעהמט די נויטיגע געלד־פאנדען, אבער מיר זענען זיכער, אז ביי א גרויסער און גוט דורכגעטראכטער אקציע, וועט וועגען דעם קיין מניעה נישט זיין. ס'האנדעלט זיך קודם־כל וועגען דעם, אז א גרויסע אקציע זאל גענומען ווערען אין דער האנד פון מענשען, וועלכע די טובה פון דער ארימער בעפעלקערונג ליגט זיי אויפ'ן הארצען, און וועלכע געניסען דעם צוטרוי פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די שטעלונג פון דער האנדעלס-אינדוסטריע-קאמער

לגבי די פינאנץ-עקזעקוציע-פארשריפטען

(2) ביים אנטייל פון פארשטעהער פון אלע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס אין לאדז, איז דעם 25 ד. ח. פארגעקומען אין דער לאדזער האנדעלס-אינדוסטרי-קאמער א ספעציעלע קאנפערענץ, כדי פעסטצושטעלען די פאסטולאטען אין שייכות מיט די פארשריפטען פון דער מיניסטעריאלער פאראָרדענונג פון 25 יוני ה. י. וועגען אדורכפיהרען עקזעקוציעס דורך דער פינאנץ-מאכט.

נאך דער דיסקוסיע, האבען די פערזאמעלטע איינשטימיג אנגענומען די שטעלונג, אז מ'זאל אומבעדינגט פאדערען צו בטל מאכען די ארטיקלען 18 און 23 פון דער פאראָרדענונג, מחמת דאס, וואס אין זיי ווערט פארגעזעהן די מעגליכקייט פון דורכפיהרען עקזעקוציעס ביינאכט און אום יום-טוב, ווי אויך דאס אדורכפיהרען פון היימישע און פערזענליכע רעוויזיעס פונ'ם שטייערצאהלער וואלט געקאנט דערפיהרען צו נעגאטיווע קאנסעקווענצען און ווערען די סיבה פון אומגעוואונשענע סכסוכים מיט פינאנץ-ארגאנען.

עס איז אויך בעשלאסען געווארען צו בעמיהען זיך אדורכצופיהרען ענדערונגען אין בעזונדערע אנדערע ארטיקלען פון דער מיניסטעריאלער פאראָרדענונג.

די פאסטולאטען, וואס זענען פעסטגעשטעלט געווארען אויף דער קאנפערענץ וועט די קאמער פארשטעלען אויפ'ן צוזאמענפאהר פון די קאמערן, וואס וועט פארקומען דעם 29. ד. ח. אויף וועלכען דער ארומגערעדטער ענין וועט רעפערירט ווערען און בעת וועלכען עס וועלען אריינגעטראגען ווערען א רייה ענטשפרעכענדע פארשלאגען.

נאר 13 יאהר זיין ביי ציגיינער

ווערט ער צוריקגעבראכט צו זיינע עלטערען

(2) מיט אנ'ערך 13 יאהר צוריק איז אינ'ם שטעטעלע קאזשימיעזש ביי לאדז געקומען צופאהרען א באנדע ציגיינער.

זיי ענטקעגעגען, מקבל פנים זיין די ברוינע, אפגעברא‏טענע געסט, זענען ארויס אלע קינדער פונ'ם שטעטעל, און די ציגיינער האבען זיי צופרידענע מכבד געווען מיט צוקערלעך א. א. באשעייען.

אזוי האבען די ציגיינער געלאגערט עטליכע חדשים אין שטעטעל, און זיי זענען שפעטער אוועק געפאהרען, האט מען זיך מיט גרויס שרעק געכאפט, אז זיי האבען מיטגעכאפט מיט זיך דעם 2־יעהריגען יונגעלע, יאן מאלינאווסקי.

מען האט גלייך אלארמירט פאליציי, מען האט פעראָרדענ'ט א געיעג, מ'האט פונאנדערגעשיקט שטעק־בריף, מ'האט ממש „קברים געריסען" און ס'האט גארנישט געהאלפען — די ציגיינער באנדע איז צוזאמען מיט'ן צוגע'גנב'עטען יונגעלע, ווי אין וואסער אריין....

די צייט איז אבער א גרויסער רופא — און מיט דער צייט פערגעסט מען אין די גרעסטע צרות און אין דעם גרעסטען צער...

האט מען שוין אין דער גאנצער זאך געהאט פון לאנג פערגעסען.

מאכט זיך אבער דא נישט לאנג א מעשה, אז פאליציי זוכט ארום א צווייטע באנדע ציגיינער — פערד־גנבים און צ. א. שטויסט מען זיך אן אין דעם גראדזשאנדזער קרייז, אויף א קאמפאניע ציגיינער, צווישען וועלכע עס פלאנטערט זיך ארום עפעס א 15־יעהריג יונגעל, וועלכער זעהט לחלוטין נישט אויס, ווי קיין ציגיינער.

דער פאליציי איז די זאך געווארען אויפ־פאלענד, און מ'האט זיך א נעהם־געטון צו די ציגיינער:

— רבותי, גנבים! ווער איז דאס יאטעל?...

— ס'טייטש, ווער דאס יאטעל איז?... ס'יאטעל איז אנ'אונזעריגער.... א ציגיינער, ווי אונז אלע... נאר אביסעל אנדערש געקנאטען!....

און די חברה פלאנטערט עפעס מיט די ציינער, און בעבעט ציגיינעריש לשון.

האט מען גענומען דעם יונגעל גופא אויף פערהער, און ער האט דערציילט, אז מ'האט איהם קינדווייז ארויסגע'גנב'עט אין ערגעץ פון א שטעטעל... ער ווייסט נישט.... געדענקט נישט, ווי דאס שטעטעל הייסט... א. אז. וו. א. אז. וו.

האט מען אנגעהויבען דעם ענין געגויער הוקר ודורש צו זיין, אפגעזוכט פאפ'רען, דאקומענטען, געמאכט פאטאגראפיעס, און —

איצט ווערט יאנעק מאלינאווסקי צוריקגעבראכט צו זיינע עלטערען קיין קאזשימיעזש הינטער לאדז.

די עלטערען און שכנים האבען איהם דערקענט, לויט די צוגעשיקטע פאטאגראפיעס.

מען מוז מעלדען וועגען אנשטעקענדע קראנקהייטען

(א) אין שייכות מיט די עפידעמיעס פון בויך־טיפוס און דיזענטעריע, ווענדט די שטאטישע מאכט די אויפמערקזאמקייט, אז עס ווערען נישט אפגעהיט די פארשריפטען וועגען איינמעלדען יעדען פאל פון א קלעפיקע קראנקהייט. די שטאטישע מאכט האט דעריבער ארויסגעגעבען א פערארדענונג' אז נישט נאר דאקטוירים און פעלדשערס נאר אויך די משפחה פון קראנקע און שכנים זענען מחויב צו מעלדען אין דעם נאהענטסטען סאניטאר-פונקט וועגען דער אנשטעקענדער קראנקהייט, כדי אדורכצופיהרען די איזאלירונג פון דעם קראנקען, און צו דעזינפעקטירען זיין וואוינונג.

די שולדיגע אין נישט אנמעלדען די קראנקהייטען וועלען בעשטראפט ווערען מיט געלד.

בעגראבען געווארן לעבעדיגערהייט

דריי פערזאן, וואס האבען געגראבען א ברונען

(2) געשעהן איז דאס אומגליק אין דארף בראשקי ביי שיעראדז:

דער פויער וואלענטי ראשיאק האט צוזאמען מיט די צוויי געדונגענע ארבייטער לעאן זאקזשעווסקי און עמיל ראבערט געגראבען א ברונען.

אז די גרוב איז שוין געווען אויסגעגראבען 5 מעטער די טיף, האט זיך די קופע ערד פלוצים א רוק געטון פון ארט און פערשאטען די אלע דריי.

נישט קוקענדיג דערויף, וואס ס'איז גלייך געמאכט געווארען אנ'אלארם, און וואס דאס א־גראבען האט בסך הכל געדויערט א האלבע שעה, האט מען זיי דאך ארויסגעשלעפט אלע טויטערהייד.

דער אומגליקספאל האט געמאכט א שרעקליכען רושם אין דארף און אין דער גאנצער אום(געגענד.

קויפט ביי אונזערע אנאנסען-געבער

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) היינט, מאנטאג, דעם 29-טען ד. ח. הויבט אן פון 8 אינדערפריה צו אמטירען אין לאקאל אויף קאשטשושקי 21 די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 2.

עס מוזען זיך צושטעלען פאבאראוצעס פון יאהרגאנג 1911 און עלטערע, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען, אויב זיי האבען זיך נישט בעצייטנס געשטעלט צו דער מיליטער-איבער-זיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאָדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

שפייז-בילעטען פאר עמעריטען

(2) דאס באהן-מיניסטעריום האט דערלויבט די באהן-עמעריטען צו איבערפיהרען בחנם פעקלעך שפייז אויף ווינטער צו 50 קילא אויף יעדער משפחה.

די באהן-עמעריטען בעקומען חודשלעך פון 50 ביז 100 זלאטים עמעריטור-שטיצע און פון דעם געלד קומט זיי אויס דאס רוב צו אויסהאלטען גאנצע משפחות, אזוי אז זיי זענען געצוואונגען געווען צו ווענדען זיך מיט א בקשה צום קאמוניקאציע-מיניסטעריום, ס'זאל זיי דערלויבט ווערען אראפצוברענגען אויף ווינטער-צייט שפייז פון די ערטער, וואו די פרייזען אויף ארטיקלען פון ערשטען געברויך זענען ביליגערע, ווי אין לאדז.

מ'לאזט נישט קינדער אליין

שרעקליכער אומגליקספאל מיט א 6-יאהריג יונגעלע

(2) דאס פארפאלק סטעמפיען (פון דאלנע 4) איז נעכטען זונטאג אוועק אפגעבען בעקאנטע א וויזיט און איבערגעלאזט אין שטוב זייערע 2 קינדער: איינס פון 8 און דאס צווייטע פון 6 יאהר.

לכתחילה האבען זיך די קינדער געשפילט, אבער נאך א קירצע צייט האבען זיי אנגעהויבען אויסקוקען אויף דעם צוריקקומען פון די עלטערן.

דער 6 יאהריגער לעאן האט ארויפגעקלעטערט אויפן פענסטער—פון ערשטען שטאק—כדי צו זעהן, צו די עלטערן גייען שוין צוריק...

האט אין א געוויסען מאמענט דאס קינד פערלוירען דאס גלייכגעוויכט, און איז ארונטער־געפאלען אויף דער ערד.

מיט א געשפאלטענעם קאפ, און א האפענונגסלאזען צושטאנד האט איהם פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין אננא-מאריא-שפיטאל.

פאליציי האט צונויפגעשטעלט די עלטערן א פראטאקאל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), כארעמזא (פאמארסקא 12), מילער, (פעטריקאווער 46), עפשטיין (פעטריקאווער 225), גארטשינסקי (פשעאזד 59), אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50).

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנד-טרופע פון א. א. פ. אין פוילען. — אנפיהרונג: א. בעזמאן.

מרים קאראלאווא

פרייזען פון 50 גר. ביז 1.60

איז ביים היינטיגען טאג די איינציגע און בעסטע יודישע אפערעטען - שוישפילערין אויף דער יודישער ביהנע.
אזוי האבען איינשטימיג ערקלערט אלע וועלכע האבען איהר געזעהן שפילען.
היינט, מאנטאג, גרויסע פאלקס-פארשטעלונג צו ביליגע פרייזען
צום לעצטען מאל אונאפרופליך

„רייזעלע פון בינע"

אפערעטע אין 3 אקטען. רעזשי: פ. קאמבאראוו. מיט מרים קאראלאווא אין דער הויפטראלע. אין 2-טן אקט א אריגינעלער כינעזישער באלעט מיט אנטייל פ. קאמבאראוו

דאנערשטאג גרויסע איבעראשונג! וואס? לעזט מארגען
פערזעהט אייך מיט בילעטען.

ארבייטסלאזיגקייט צווישען די פארמאצעווטען

(2) לויט ווי מ'אינפאָרמירט אונז פון פארמאצעווטען-פעראיין, איז די ארבייטסלאָזיגקייט צווישען די פארמאצעווטען זעהר א גרויסע.

אָהן ארבייט אבסאָלוט דרייען זיך ארום אנ'ערך 50 פראָצענט פון די פארמאצעווטען.

גורם דערצו זענען אין דער ערשטער רייהע געוועזען די קראנקען-קאסע, וועלכע האָט אויפגעהעריט צו ארבייטען מיט די פריוואטע אפטייקען, דערנאָך — די אָרימקייט פון דער בעפעלקערונג אין צוזאמענהאנג מיט'ן קריזיס, און לסוף — די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט, אז קודם כל זאָלען אין די אפטייקען בעשעפטיגט ווערען די פארמאצעווטען, וואָס זענען אדורך אנ'אוניווערזיטעט-בילדונג.

טייל פון די אזוי ארום ארויסגעוואָרפענע פארמאצעווטען האָבען זיך, מעהר-ווייניגער, איינגעאָרדענט אלס געהילפען אויף דער פראָווינץ, טייל — האָט זיך געוואָרפען אויף אנ'אנדער ארבייט, אין דער גרעסטער טייל גייט ארום פוסט און פאס און האָט נישט א פאָג אדורכצוקומען.

חזנים אויף פראבע אין דער סינאגאגע

שבת האָט אין דער לאָדזער סינאגאָגע געדאווענט אויף פראָבע דער לעמבערגער אויבערקאנטאָר ה' לוואָווסקי. ה' ל. איז ביי אונז אין שטאָט שוין א בעקאנטער, ווייל ער איז געווען דאָ חזן אין דער וואָלינער שול.

צאהלער פון לאקאל-שטייער

מיטוואך איז דער לעצטער טערמין פאר'ן דריטען קווארטאל

(2) די שטייער-אָפטיילונג ביים מאגיסטראט אינפאָרמירט אונז, אז מיטוואָך, דעם 31 ד. ח. ענדיגט זיך דער טערמין פון איינצאָהלען דעם לאָקאל-שטייער.

ביי די, וואָס וועלען איהם נישט איינצאָהלען צום טערמין וועט ער אויפגעמאָהנט ווערען דורך עקזעקוציע מיט פראָצענט-צושלאָג.

פערברענט געווארען א שאפע מיט האבער

(2) אין דער צינעלניע פון רודאָלף הויזלער, אין זשאביעניץ, איז געכטען ביינאכט פערברענט געוואָרען א גרויסע שאָפע מיט האָבער.

דער היזק בעטרעפט אנ'ערך 5 טויזענד זל.

שטאָט-טעאטער, ציגעל-גאס 27

יודיש-דראמאטיש טעאטער אין פוילען

XVII יאָר ווילנער טרופע

דיר. מ. מזאה.

היינט, מאָנטאג 28 אויגוסט 9.15 אָוו

צום לעצטען מאל

„ארימע מלוכה"

מאָרגען, דינסטאג פרעמיערע

1.000.000 צרות

פון וואָלדמאַן קאַטאָיעוו.

בילעטען אין קאסע פון שטאָט-טעאטער פון 7 אָוו.

נאוועליזאציע פון יורידישע פארשריפטען

וועגען אויסמיידען באנקראטען

(—) דאָס האנדעלס-מיניסטעריום האָט זיך געווענדעט צום אינדוסטרי- און האנדעלס-קאמערן-פערבאנד מיט דער פאָדערונג צוצושטעלען אין משך פון 6 וואָכען פאָרשלאָגען וועגען פעראייניהייטליכען און נאָוועליזירען די רעכטליכע פאָרשריפטען, וואָס פערפליכטען אין לאנד בנוגע אויסצומיידען באנקראָטען.

די מיסברויכען אין קוינער שעכט-הויז

(א) ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען זענען אויף דער פעראָרדענונג פון דער פראָקוראטור ארעסטירט געוואָרען די מיטאינהאבער פונ'ם קוינער שאכט-הויז, די ברידער גבריאל און חיים רובין פאר'ן בעגיין מיסברויכען צום שאָדען פון די מלוכה - פינאנצען, זעלבסטפערוואלטונג און פריוואט-פערזאָנען. איצט דערוויסט מען זיך, אז די רובינס זענען געשטאנען אין קאָנטאקט מיט איניגע קצבים און מיט זייער הילף געשאָכטען בהמות אויף די נעמען פון אנדערע — אויף נישט עקזיסטירענדע, אדער פון שוין גישט-לעבענדע — אויסמיידענדיג אזוי-ארום צו צאָהלען שטייערען.

אזוי זעהט אויס אין „איירָאפא"

מ'קאן סוף כל סוף קייז חכם נישט זיין, אז מ'איז הונגעריג

(2) איינער א יונגערמאן איז נעכטען אריין אין דעם רעסטאָראן „איירָאפא" אויף 6 שערפיען-גאס 2, און זיך געלאָזט דערלאנגען עסען.

אז ער האָט געהאט אָפגעגעסען, האָט ער זיך געפרובט ארויסגנבענען פונ'ם רעסטאָראן, ווייל ער האָט משמעות נישט געהאט מיט וואָס צו בעצאָהלען פאר'ן עסען.

האָבען די קעלנערס איהם פערשטעלט דעם וועג און געפאָדערט בעצאָהלט...

גיי, צאָהל אָבער, צו ס'איז נישטאָ מיט וואָס האָט דער יונגערמאן געכאפט א קופליע און דערנאָך א בענקעל און זיך אנגעהויבען צו אמפערן מיט די קעלנער.

אויפ'ן טומעל איז אָנגעקומען א פאָליציאנט און מ'האָט דעם יונגערמאן געטון „זיין רעכט" — מ'האָט איהם אָפגעפיהרט אין קאָמיסאריאט און צונויפגעשטעלט א פראָטאָקאָל.

ער הייסט לעאָפאָלד בוש, 27 יאָהר אלט און וואוינט אויף ניי זארזשעווסקא 41.

עס ווערען עפידעמיש

די באנדיטען-אנפאלען אויף די גאסען

(2) נעכטען ביינאכט איז אויף גיעצאלא-גאַס בעפאלען געוואָרען דורך 2 פערשוינען דער 24-יאָהריגער מיעטשיסלאוו פאוולאַק (גיעצאלא 3).

זיי האָבען איהם אנידערגעוואָרפען אויף דער ערד און צושטאָכען די ברוסט מיט מעסערס.

פאגאטאווויע האָט איהם אין א שווערען צושטאנד אָפגעפיהרט אין קריין-שפיטאָל.

בכלל אין איצט ביינאכט אנ'אימה צו געהן אין די גאסען: שוין א ליגער 2, האלב 3 ווערען אויסגעלאָשען די לאָמפען און די שטאָט זינקט אין א געדיכטער פינסטערניש.

אין די זייטיגע גאסען איז נאָך דערצו א פאָליציאנט נישט צו זעהן פאר די אויגען, איז דערבער קיין חידוש נישט, וואָס כל'ערליי כוליגאנעס און שכורים קאָנען קריגען קוראַזש...

(2) אוו. אָט א'ז עהערנעכטען אין אָוועגד צום אגראַרביק אויף שענקעוויטש-גאַס 27 געקומען קויפען בלומען: דער 60-יעהריגער טאפיל קאטשובא, מיט זיבע צוויי זיהן טשעסלאוו און סטאניסלאוו קאטשובא.

האָבען זיי איינגעהאנדעלט די בלומען, „בעגאָסען" די קניה מיט א שנאפס, און ארום 12 א זייגער זיך געלאָזט גיין אהיים.

אויפ'ן גאַס האָבען זיי אָנגעטראָפען אויף 2 פערשוין, וועלכע האָבען זיי פערטשעפעט, און אָנגעהויבען צו שלאָגען....

אז די קאטשובאס האָבען זיך געלאָזט ענטלויפען, האָבען די אומבעקאנטע אנפאלער נאָכגעשיקט זיי צוויי רעוואָלווער קוילען, וועלכע האָבען זיי, צום גליק, נישט געטראָפען...

אויף דער שיסעריי איז געקומען צולויפען א פאָליציי-פאטרול, אָבער די אנפאלער זענען שוין געווען העט-ווייט — א ווינט אין פעלד.

עס איז נאָר אויסגעגעבליבען ארויסצורופען פאָגאטאָוויע צו דעם אלטען קאטשובא.

די כאלערינקע בושעוועט!

(2) לויט ווי מ'אינפאָרמירט אונז פון געזונדהייטס-אמט ביים מאגיסטראט, האָט זיך לעצטענס, א חוץ דער בויך-טיפוס שטאַרק פערשפרייט אין אונזער שטאָט די עפידעמיע פון כאָלערינקע.

די לעצטע טעג זענען נאָטירט געוואָרען זעהר א סך פאַלען פון דער דאָזיגער חלאת, וואָס נעהמט זיך פון עסען צו פיל פירות.

עהערנעכטען אליין זענען פערנאָטירט געוואָרען 50 פאלען.

זעלבסטמארד

(2) אין טויער אויף זגווארזקא 15 האָט נעכטען אויסגעטרונקען סם די 24-יאָהריגע ארבייטסלאָזע און היימלאָזע אירעגא באלצערשאק.

פאָגאָטאָוויע האָט זי אָפגעפיהרט אינם ראָדאָגאָשטשער שפיטאָל.

די סיבה פון דעם זעלבסטמאָרד-פרוב איז — נויט און עלענד.

!!!גוט מארגען!!!

צוריק אין חדר אריין...

די שול-וואקאציע איז שוין צום סוף. די הייליגע וואָך וועלען די משה'לעך, שמואליק'לעך, מרים'לעך און רבקה'לעך קומען אויסגערוהטע, אָפגעפרישטע, „איינגע" פון א דאטשע, א צווייטער פון א קור-אָרט, א דריטער פון א שטאָטישע האלבקאָלאָניע. אָדער גאָר פון דער „טאָז"-קאָלאָניע.

פרעהליכע, מונטערע, לוסטיגע, מיט אָפגעברענטע פנים'לעך, וועלען זיך די ווייסע חברה'ניקעס א לאָז-טון אין די שולען, צוריק אויף די שול-בענק — צוריק אין חדר אריין!

צוריק אין חדר אריין!

ס'רעדט זיך גאָר אזוי! נישט אזוי לייכט ברענגט מען די קונדסים צוריק אין דער שולע אריין. פאר די טאטעס, און עס גארנישט קיין לייכט שטיקעל ארבייט. איינער איז שולדיג פאר שכר-לימוד, א צווייטער האָט סתם א קלאפּאט, וואו און אין וועלכער שולע אריינצוגעבען זיין מזיק, פאר א דריטען שטעהט גאָר א הארבע שאלה: א געצאָהלטע שולע אָדער פאָלקס-שולע. די צייט איז א ביטערע, ערציהונג דעם קינד מוז מען געבען — ס'איז ביטער!

און איצט מיט דעם שאר ירקות! איינס דאַרף א פאר שיכלעך, דאָס צווייטע א מונדיר, דער דריטער דאַרף א טעקע, אייגעם פעהלט די „גוויאַזדקע" אויפ'ן היטעל, א שרעצעל, א בערעטעל און אנדערע קלייניגקייטען.

און וואָס איז מכוח ביכער?

יעדער ברענגט אהיים א רשימה פון נייע ביכער, דאַרף מען אויסטוישען די אלטע אויף נייע ביכער און דערווייל זענען די אלטע ביי'ער צופליקט, צוריסען.

איצט: קייטען, „אבלאָשקעס", האלטערס און פעדערן, בלייער, [illegible], פארבען און צירקלען, טוש, פיורניקעס, ליניַעס א. א. וו. א. א. וו.

פאר דעם קלייניגקייט, ווי פאר דעם קלייבזאַרג, נאָר פאר די עלטערען איז עס שוין גאָר נישט קיין קלייניגקייט, דער —

צוריק אין חדר אריין!...

אב-נעם.

אנ'אינטערגעווארפען קינד

(2) אין טויער אויף יאַנא-גאס 16 האָט מען נעכטען געפונען אנ'אינטערגעוואָרפען קינד פון אנ'ערך 2 יאָהר אלט. פאָליציי האָט איבערגעשיקט דאָס קינד אין אננא-מאריא-שפיטאָל.

די מוטער ווערט געזוכט.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלביאַנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראָטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראַהלען.

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5– 9אָוונד. בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

ר. איזראעל

דאס בופ׳עט-מיידעל

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

105)

פראַנקענשטיין האָט מסכים געווען אויף זיין גורל און נאָך דעמזעלבען טאָג אוועקגעפאָהרען צו דער דייטשער גרעניץ. בעמיהענדיג זיך אריבערצושמוגלען די גרעניץ קיין דייטשלאַנד. דאָס האָט זיך איהם אויך איינגעגעבען און שוין מיט צוויי טעג שפּעטער איז ער געקומען אין דער דייטשער הויפּט-שטאָט בערלין, בלויז מיט עטליכע מאַרק אין טאַש. דאָס געלד האָט איהם געקענט סטייען [illegible] 2 טעג. פראַנקענשטיין האָט דעריבער גענומען זיך בעמיהען, זיך, ווי ס'איז איינצוּאָרדענען און געפינען אַרבייט, כּדי ווייטער צו קענען לעבען און וואַרטען אויף ידיעות פון מאַנקען. דעם איינציגען מענשען אין דער וועלט, וועלכער האָט געוואוסט פון זיין עקזיסטענץ אין דער וועלט.

באַלד נאָך זיין אָנקומען קיין בערלין, האָט פראַנקענשטיין גלייך צעוויסען געגעבען מאַנקען, איבערטערשרייבענדיג דעם בריף מיט דעם אָפּגערעדטען נאָמען אַלבערט.

מאַנקע איז געווען גליקליך, ווען זי האָט בעקו[illegible] דעם בריף פון פראַנקענשטיינען. זי איז גלייך אוועק צום אַדוואָקאַט פּאַרעלסקי, וועלכען זי האָט איבערגעגעבען פראַנקענשטיינס בריף.

— זעהר גוט, האָט דער אַדוואָקאַט געזאָגט, וואָס ער איז גראַד אין בערלין, דאָרט האָב איך בעקאַנטע, וועלכע וועלען קענען עפּעס טון פאַר איהם. אפשר בעקומען פאַר איהם דערווייל אַרבייט, אָדער סתם איהם שטיצען.

— דאָס וואָלט געווען זעהר כדאַי, ער געפינט זיך דאָרט אָהן געלד און איהם וואָלט אויסגעקומען צו שטאַרבען פאַר הונגער.

— מיר וועלען שוין דאָס ווי עס איז איינאָרדענען, לאָזט מיר זיין אַדרעס און איהם וועט מען שוין אויסגעפינען, כּדי איהם מיט עפּעס צו העלפען. אָבער איך וויל אייך דערווייל דערצעהלען גאָר עפּעס אַנדערש, איך וויל, אַז איהר זאָלט וויסען וועגען אַלץ. מ'האָט מיך געוואָלט ערמאָרדען.

— איהר שפּאַסט, הער אַדוואָקאַט...

— ניין, איך שפּאַס נישט, איצט איז בכלל נישט קיין צייט דערויף. איך דערצעהל אייך גאַנץ ערנסט, מיט עטליכע טעג צוריק האָט מען מיך געוואָלט ערמאָרדען, איך, וועל אייך דאָס דערצעהלען גאַנץ גענוי, ווייל אויב ס'וועט בויטיג זיין, דאַרפט איהר זיין אינפאָרמירט וועגען אַלץ, וואָס מיט מיר איז פאָרגעקומען. ס'איז פערפאַלען, איך בין שוין אנגאַזשירט אין דעם ענין און קען מעהר פון איהם נישט רעזיגנירען, הגם איך פיהל, אַז דאָס קען קאָסטען מיין לעבען....

— אפשר וואָלט מען שוין געקענט דעמאַסקירען די באַנדע, כּדי ס'זאָל נעהמען אַ סוף צו דעם אַלעם שרעקליכען.

— ניין, ס'איז נאָך נישט צייט, ווייל איך האָב נאָך נישט קיין שום קאָנקרעטע בעווייזען געגען קיי. [illegible] אין אַזוי [illegible], אַזוי פערפלאָנטערט, אַזוי געהיימניספול, אַז איך אַלייך אָריענטיר זיך נאָך נישט גענוי אין אַלעם. איך בי'ז נישט קיין דעטעקטיוו און איך וואָלט אויך נישט געוואָלט שפּילען אַזאַ ראָל אויך אין דער דאָזיגער פראַגע.... נאָר איך האָב דאָך איך געוואָלט דערצעהלען, ווי אַזוי מ'האָט מיך געוואָלט דורך, מיין טויט בעזייטיגען פון אַריינמישען זיך אין דער דאָזיגער געשיכטע.

— היינטיגען מאָנטאָג, האָט דער אַדוואָקאַט אָנגעהויבען צו דערצעהלען, ווען איך בין געקומען אין געריכט, וועגען אַ פּראָצעס פון מיינס אַ קליענט, האָב איך געהאַט עפּעס אַ מאָדנע געפיהל. מיר האָט זיך אַלץ געדוכט, אַז אימיצער געהט מיר נאָך. אַז יעדער שריט מיינער ווערט געהיטען. מיר האָט זיך אַלץ געדוכט, אַז עפּעס מאָדנע אויגען שפּיזען מיך אַ דורך. און מיר איז געוואָרען אונהיימליך. איך האָב שוין פון לאַנג געוואוסט, אַז איך דאַרף זיך היטען, אַז יעדער, וואָס האָט נאָר אַ שייכות מיט'ן ענין פראַנקענשטיין איז אונטערליגען דער גרעסטער געפאַהר. אָבער ווי אַזוי קען מען זיך אויסהיטען פאַר באַנדיטען, וואָס לויערען אויף אימיצענס לעבען בייטאָג און ביינאַכט און אומעטום ווי דער מענש געפינט זיך. אַלזאָ מיט אַזאַ שלעכטען געפיהל בין איך אַוועק אין געריכט, יעדע ווײַלע האָב איך זיך אומגעקוקט, כּדי זיך צו איבערצייגען, אויב אימיצער געהט מיר ווירקליך נישט נאָך. איך האָב גאָרנישט בעמערקט און קומענדיג אין געריכטס-בנין האָב איך זיך אַביסעל בערוהיגט, ווייל איך האָב געמיינט, אַז דאָ איז די זיכערהייט אַ גרעסערע, [illegible] וואָס קיינער נישט האָבען די דרייסטקייט מיך צו פערטשעפען אָדער עפּעס שלעכטס צו טון. איך האָב אָבער געהאַט אַ גרויסע טעות. זעהט אויס, אַז די חברה-לייט האָבען דווקא דאָס אָרט אויסגעזוכט, כּדי אַדורכצופיהרען זייערע פערברעכערישע פּלענער. שוין נאָך עטליכע מינוט ווען איך בין אַריינגעקומען אין געריכט, וואו יעדער איינער בעאַמטער ביז'ן קלענסטען וואַזש בי קען מיך, האָב איך בעמערקט, אַז איך ווער ווירקליך געהיטען דורך אַ הויכען יונגערמאַן, מיט שוואַרצע, פלאַמענדיגע אויגען, מיט אַ הויכער שוואַרצע טשופּרינע. דער דאָזיגער יונגערמאַן האָט מיט אַ שרעקליכער אונרוהיגקייט נאָכגעפאָלגט יעדען שריט מיינעם. איך האָב בעקומען דעם איינדרוק, אַז ער איז מעהר אומרוהיג פאַר מיר.

— פון דעם מאָמענט אָן, האָט דער אַדוואָקאַט ווייטער דערצעהלט, האָבען מיר זיך געגענזייטיג אָבסערווירט, ער האָט מיר נאָכגעקוקט יעדען שריט און איך. האָב גענוי אָבסערווירט דיין יעדע בעוועגונג. איין האַנד האָט ער די גאַנצע צייט געהאַלטען אין טאַש און איך האָב זיך משער געווען, אַז דאָרט אין דער טאַש געפינט זיך עפּעס וואָס דאַרף מיך בעזייטיגען פון דער וועלט. לאַנג האָט די לאַגע נישט געקענט דויערען. כ'האָב געמוזט מאַכען אַ סוף דערצו, אויך איך האָב נישט געוואָלט וואַרטען, אַז דער סוף זאָל קומען פון אַנדערען צד, פון מיין געגנער, אַז דאָס איז מיינס אַ געגנער, וועלכער איז אַהערגעקומען דווקא צוליב מיר. אין דעם בין איך שוין געווען איבערצייגט, ס'איז ביי מיר מעהר קיין שום ספק אין דעם נישט געווען, ווי אַזוי זאָל איך אָבער דערויף רעאַגירען, וואָס זאָל איך אונטערנעהמען? אפשר איז [illegible] חשד אַנ'אומזיסטער?

(פאָרטזעצונג קומט).

מעגליכקייט צו בעזעצען יודען אויף ערד אין פוילען

א פראיעקט, וואס זאל רעאליזירט ווערען

אויף די שפאלטען פון דער יודישער פרעסע האָבען מיר לעצטענס געלייענט, אַז עס אָרגאַניזירט זיך אַ געזעלשאַפט, וואָס זאָל צוטרעטען צו בעזעצען דעקלאַסירטע יודען אויף ערד אין וואָלין. עס האַנדעלט זיך וועגען די קאָלאָסאַלע מאַיאָנטקעס פון גראַף פלאַטער (ביז 4000 העקטאַר), לויט די אויסרעכענונגען פון די פּראָיעקט־געבער, זאָל זיין אַ מעגליכקייט צו קאָלאָניזירען דאָרטען 1000 (טויזענד) יודישע משפחות.

לאָמיר זיך ביישט וואונדערן, וואָס גראָד איצט האַלט דער פּראָיעקט ביים רעאַליזירט ווערען. מיר מוזען געדענקען, אַז אַלע מאָל, ווען מיט די יודישע פּרנסות האָט געהאַלטען זעהר שמאָל, האָבען יודען געזוכט זיך צו בעזעצען אויף ערד. אַזוי איז געווען אין מיטען פון 19־טען יאָהרהונדערט אין צאַרישען רוסלאַנד, ווען עס זענען ענטשטאַנען אַ רייהע יודישע קאָלאָניעס, סיי אין דרום־רוסלאַנד, סיי אין די צפון־מערב׳דיגע געביטען.

דאָס רוב פון די דאַן געגריבדעטע יודישע קאָלאָניעס, האָט זיך איינגעהאַלטען ביז הייטיגען טאָג. לויט די ידיעות פון פראָפ. ברוצקוס, זענען פון יענע קאָלאָניעס אויפ׳ן איצטיגען געביט פון פוילען פערבליבען 60,4 פּראָצענט, וואָס האָבען אין יאָהר 1920 געצעהלט 2815 נפשות.

מיטאָר אָבער נישט פערגעסען, אַז די פּראַגע פון ערד־אַרבייט פאַר יודען איז זעהר אַ קאָמפּליצירטע און אויב מ׳וויל אויסמיידען אַ רייהע פעהלערען, טאָר מען צו דער רעאַליזירונג פון דער זאַך נישט צוגעהן צו איילינג.

די אויבענדערמאָהנטע צאָהל 1000 פאַמיליעס, וואָס זאָל זיך לאָזען בעזעצען אויף גר. פלאַטער׳ס גיטער, איז זיכער אַן איבערטריבענע. ביי די בעסטע באָדען־בעדינגונגען און ביי די בעסטע קאָניונקטורען איז אַ ווירטשאַפט פון 4—5 העקטאַר אַ צו קליינע.

ווען מיר טרעטען צו צו שאַפען נייע ווירטשאַפטליכע איינסען, דאַרפען מיר זעהען צו שאַפען געזונדטע, לעבענסמעהיגע אָרגאַניזמען.

אָבער נישט נאָר די גרייס פון בעווונדערע באַלעבאַטישקייטען דאַרף צוציהען אונזער אויפמערקזאַמקייט. מיר מוזען קודם־כל זאָרגען דערפאַר, אַז די ווירטשאַפט אין די נייע קאָלאָניעס זאָל זיין אַ וואָס מעהר אינטענסיווע. דאָס פאָדערט, פערשטעהט זיך, געוויסע קאַפּיטאַלען און אַ סך פּראַצע. אין דעם קאָנקרעטען פאַל, וואו עס האַנדעלט זיך וועגען אַ גרעסערן מאַיאָנטעק, דאַרפען די נייע ווירטשאַפטען איינגעאָרדענט ווערען אויף קאָלעקטיווע יסודות.

אַ ביישפּיל פון דערפון, וואָס זענען איינגעאָרדענט אויף קאָלעקטיווע יסודות, קען צושטעלען איטאַליען, וואו לויט די ידיעות פון פראָפ. יאָציעכאָווסקי זענען פאַרהאַן 314 קאָלעקטיווע לאַנד־ווירטשאַפטליכע באַלעבאַטישקייטען, וואָס צעהלען 46,724 מיטגלידער און בעזיצען 242,628 העקטאַר. אַז אַזוי איינגעאָרדענטע באַלעבאַטישקייטען צאָהלען זיך גוט אָפּ, ווייזט אונז דער פאַקט, וואָס דער ווערט פון דער פּראָדוקציע פון די אויבענדערמאָהנטע באַלעבאַטישקייטען האָט אין יאָהר 1927 בעטראָפען 133 מיליאָן ליר.

שווער איז איבערצוזיכען אויף קאָלעקטיווע יסודות די שוין עקזיסטירענדע יודישע קאָלאָניעס, אָבער ווען מיר גרינדען נייע ישובים, לאָמיר פאָלגען דעם געבאָט פון דער צייט און גרינדען מוסטערהאַפטע „קאָלווירטען" (קאָלעקטיווע ווירטשאַפטען).

איבריגענס... קאָנקרעטער פּלאַן צוגעפּ־געשטעלט ווערען ערשט נאָך געהעריגע שטודיען, סיי פון באָדען, סיי אַלגעמיינע. אָבער שוין איצט קען און דאַרף געבראַכט ווערען, אַז דער גאַנצער ענין שטעלט זיך נישט פאַר אַזוי אייבפאַן, ווי די פּראָיעקט־געבער מיינען.

ש. ס.

7-יעהריגער רעכנונגס-קינסטלער, הערשעלע סאכאטשעווסקי אין פילהארמאניע

מיטוואָך, דעם 7 סעפּטעמבער ד. י. קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע אַנ׳איינאַוינאַיינציגער מאַטעמאַטישער סעאַנס פון 7 יעהריגען וואונדער קינד הערשעלע סאַכאַטשעווסקי.

דאָס קינד רעכענט אויפ׳ן קאָפּ אין די הונדערטער מיליאָנען און ווערט אויפ׳ן פערלאַנג פון פּובליקום לעזען געשטעלטע אויפגאַבען.

דער סעאַנס האָט ארויסגערופען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג אין דער שטאָט.

מאשין-לעכער ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

צום „משפט איבער׳ן חרם אויף ברוך שפינאזא" אין פילהארמאניע

דער „משפט איבער׳ן חרם אויף ברוך שפינאָזאַ" קומט פאָר מיטוואָך 9 אָוונט דעם 31-טען אויגוסט אין פילהאַרמאָניע, די ריכטער און עקספּערטען זענען פאַכלייט אויף דעם געביט. דער הויפּט-בעשולדיגער לעאָ פינקעלשטיין (מחבר פון דעם בוך „העגעל, מארקס און שפינאָזא"). דער הויפּט-פערטיידיגער רעד. ש. י. סטופּניצקי (מחבר פון בוך „ברוך שפינאָזא"), עקספּערט יוסף העפּטמאַן („עמנואל"—מיטרעדאַקטאָר פון „מאָמענט"), עקספּערט ד. ב. מאַלקין (ג. רעדאַקטאָר פון דער וואָכענשריפט פאַר ליטעראַטור").

די גאַנצע קולטורעלע וועלט פייערט איצט דעם 300-טען געבורטס-טאָג פון גרעסטען יודישען פילאָזאָף ברוך שפינאָזאַ.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג דעם 29 אויגוסט

11,58 צייטסיגנאַל, 12,10 טעגליכער פּרעסע-איבערזיכט, 12,40 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט, 12,45 גראַמאָפאָן-פּליטען, 1,35 גראַמאָפאָן-פּליטען, 3,40 גראַמאָפאָן-פּליטען, 4,35 קאָמוניקאַט פאַר שיפער און פישער, 4,40 געשפרעך אין דער פּראָווינציעלער שפּראַך, 5,00 נאָכמיטאָג קאָנצערט. 6.00 רעפּערטאַט, 6,10 טאַנץ-מוזיק, 7,15 פּערשידענעס, 7,35 ראַדיאָ-פּרעסע, 7,45 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, רעפּערטואַר פון די טעאַטערען, 8.00 פעליעטאָן, 8,15 גראַמאָפאָן-פּליטען, 8,35 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאַר לופטפליה-קאָמוניקאַציע, 8,40 ספּאָרט-ידיעות, 8,50 טאַנץ-מוזיק.

• • •

אויסלאנד

7,30 דאַווענטרי—סימפאָנישער קאָנצערט, 8 לאָנדאָן—וואַגנער-אָוונד, 8,30 ווין—אָפּערעטקע, 9,00 בריסעל—קאָנצערט, 9,10 בערלין—קאַמעראַל-קאָנצערט.

טאמאשאווער כראניק

לוסטראציע אין פאליציי-קאמיסאריאט

אין טאָמאַשאָוו האָט עהרענבעכטען געווילט דער פּאָליציי־קאָמענדאַנט אויפ׳ן בזשעזשינער קרייז ה׳ זאַלעווסקי, וועלכער האָט אַדורכגעפיהרט אַ לוסטראַציע אין היגען פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט.

15 פראצעסען געגען אויטא-בוסען-אינהאבער

אין שטעטישען געריכט זענען עהרענבעכטען פאָרגעקומען 15 פּראָצעסען געגען היגע אויטאָבוסען - אייגענטימער פאַר׳ן נישט אַרויסגעבען דורך זייערע קאָנדוקטאָרען בילעטען, כדי נישט דאַרפען צו געבען דעם מאַגיסטראַט דעם אָפּצאָהל פאַר׳ן שאָסע־פאָנד.

דער מאַגיסטראַט, וועלכער האָט זיך דערוואוסט וועגען דעם, האָט די דערמאָהנטע אויטאָבוסען־אייגענטימער בעשטראָפט צו בעצאָהלען 20 מאָל מעהר, ווי די סומע האָט אויסגעמאַכט. די לעצטע האָבען אָבער געוואָנדען זיך צום געריכט, וואָס האָט צוליב׳ן מאַנגעל אין בעווייזען, בעפרייט זיי פון דער שטראָף.

דאַגעגען איז אָבער פעסטגעשטעלט געוואָרען מיט איין חודש אַרעסט דעם אויטאָבוס־אייגענטימער אַנטאָני מאַראָווסקי, וועלכער האָט דעם 9. פעברואַר ד. י. פערקויפט אויטאָבוס־בילעטען מיט אַן אַלטע דאַטע.

אומגליקספאל מיט א ציקליסט

בעת דער 19־יעהריגער וולאַדיסלאַוו מאַסקוואַ (וולאַדיסלאַווא 15) איז געפאָהרען אויף אַ ראָווער, אין אויף רוג אַנטאָניעגאָ און וואַרשאַווסקאַ, אויפ׳ן באַרג געשעהען אַ פּאַראַל. אַ טייל פון ראָווער האָט זיך אָפּגעריסען און מאַסקוואַ איז אַראָפּגעפאַלען אויפ׳ן ברוק אַזוי אומגליקליך, אַז ער האָט זיך שטאַרק צוקלאַפּט דעם קאָפּ.

דער שווער־פערוואונדעטער ציקליסט איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שטעטישען שפּיטאָל.

איינשרייבונגען אין דער שטעטישער פאר-שול

היינט, מאָרגען, און מיטוואָך, אין די שעה׳ן פון 6 ביז 8 אַ זייגער אָוונד, קומען פאָר די איינשרייבונגען פון שילער אין דער שטעטישער פאַר־שול.

הנדווערקער־יוגענד, וועלכע ווילען לערנען אין דער דערמאָהנטער דערגענצונגס־שול דאַרפען בייליגען אַ ציינגיש פון אַמוועניגסטענס געענדיגטע 4 אָפּטיילונגען אין אַ פאָלקס־שול.

צו די ציינגנונג־לעקציעס אין הייַ־יאָהר אַנגאַזשירט געוואָרען ה׳ איבזש. רוזשיצקי.

Dr. med. Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 9 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונד. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזען.

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקה. מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג א. סעקסואַלע בעראַטונג. נעהמט אָן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אָוונד. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פּאַלודניאָווא 9, טעל. 183-17

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער איינגענע פּראַצאַוניע פון ווענטליכע טראַפּעדישע שטראַטען ווי: הקלאָרקעס אויף פלאַטפוסען, קינפּטליכע הענד און פוס, נאָרמעטען א. ש. וו.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג

דער צפת׳ער ל־ערנער

פון ש. איזבאן

מוצאי שבת נאָך הבדלה, איז ירחמיאל אריין אין די ווייכע שטעק-שיך, דריי מאָהל אַרומגעגאַנ־גען, טעלט די פּלאַסענע קאַפּאָטע און אַ צושטראַלטער פון פרייד, זיך איבערגעבויגען צום ווייב:

— שבע ברכה׳לע, אם ירצה השם, באַלד נאָך סוכות וועט מען פיהרען אונזער פייגעלע צו דער חופה!

דאָס ווייב, שבע ברכה, האָט געשיינט פון בליק. נישט אַנדערש, נאָר איהר פרומקייט איז איר ביינעשטאַנען. דאָס נחת האָט געשפּרודעלט טויזענד־פאַרביג. צוגעזאָגט צו ברענגען אין הויז תורה און חכמה. און די אויגען האָבען פריידיג געטרעהרט:

הלוואי, אין אַ מז׳ל־דיגער שעה!

ירחמיאל, דער טאַטע, האָט געקייעט שטיקער באָרד, געקוקט אויפ׳ן ווייב און געזוכט זיין יחוס ביז׳ן דריטען דור. ער האָט געטראַכט, אַז ווי באַלד ער איז זוכה אויסצוגעבען זיין איינציגע טאָכטער פאַר אַ בן-תורה, איז איהם פון הימעל אַ גרויס מזל בעשערט.

— מן הסתם, אַז די מחותנים זענען מסכים, וועט אונזער הויז שיינען... אַ סימן פאַר׳ן קינד׳ס גליק!...

ס׳ווייב האָט זיך געריטעלט פון נחת און נישט געוואוסט פון וואָס אָנצוהויבען. די בשורה, אַז ר׳ אייזיקעל צפת׳ערס בן-יחיד וועט זיין איהר איידעם, האָט זי געהייטערט פערשפּראָכען אָהן אַ שיעור. זי האָט נישט בעקענט גענוג אָבשאַצען גאָט׳ס חסד:

— אין וועמענס זכות ירחמיאל?

ר׳ אייזיקעל האָט געוואוינט אין אַלטען צפת בעלעבאַט פון הלוקה. אין די לאַנגע הייסע טעג פלעגט ער זיצען אין איינען בית-המדרש און לערנען, דריי מאָל אַ וואָך געהמען טבילה, דאָס ווייב אַ קראַנקע, לאַזען אַליין אין קראָם און אין די לאַנגע עצבות׳דיגע נעכט פלעגט ער פערזיכערען, אַז ווי באַלד אַ קינד וועט זין בעוויזען, וועט די מרה-שחורה פון שטוב פערשווינדען. און אַז דאָס ווייב, אַ שוואַכע, האָט צוויי מאָהל געמפּיל׳ט, דערנאָך געבוירען — איז אַרויס אַנ׳עופה׳לע, אַ דאַר׳ס, מיט אַנ׳איינגעפאַלענעם שטערן. קליינערהייד האָט דאָס קינד שטאַרק געקרענקט, אַ סך געליטען און דאָקטוירים האָבען געמיינט, אַז ווען עס וועט אויסוואַקסען, וועט עס מסתמא אַ גרויסען פעלער דערהאַלטען. איז טאַקע צו בר-מצוה, ווען הענעך האָט אין בית-המדרש געקריגען מפטיר האָט ער פערוואָרפען אויף זיך דעם טלית און מיט לאַנגזאַמע טריט צו צום בעלעמער. ער האָט זיך צושאָקעלט איבער׳ן ספר און נאָך איידער ער האָט בעוויזען צו ענדיגען די ערשטע ברכה, האָט ער פלוצים אַ גלאַך געטאָן מיט די אויגען, פערוואָרפען דעם קאָפּ און געפאַלען אויף אַלע פיער...

און איבער׳ן קליינעם צעוואָרפענעם שטעדטעל אַרום די אַלטע אַרומגעצוימטע געסלעך, איז אַנגעלאָפען אַ נייעס, אַז אין אייזיקעל׳ס שטוב געפונט זיך אַ בעל-מום, אַ חולה-נופל.

ר׳ אייזיקעל האָט זיך נישט מיאש געווען און געגלויבט, אַז צוזאַמען מיט פערל, דערנאָך מיט תורה קען מען פאַר׳ן זוהן אַ ירושלים׳ער בתולה קריגען. הענעך איז געוואַקסען אַ מתמיד, גרינדליך תופס געווען קבלה. מיט השכמה אויפגעשטאַנען און זיך געשאַרפט דעם מוח. און דער טאַטע האָט פערגעסען אין זוהנ׳ס מום, נישט געזאָרגט פאַרן חולאת, וואָס בעפאַלט איהם אַזוי אָפט — און געקוקט אויף זיין הענעך מיט גרויס התפעלות.

קיין עין-הרע! אַ זוהן, אַ מקובל, אַ ירא שמים...

אַז הענעך איז עלטער געוואָרען, האָט ר׳ אייזיקעל זיך גענומען אַרומזעהן וועגען אַ שידוך און געשריבען בריוולעך צו זייגע ידידים אין ירושלים. יענע האָבען זיך מטריח געווען, געזוכט און אַז זיי האָבען געפונען, האָבען זיי זעהייסען ר׳ אייזיקלען אַליין אַריבערקומען. ר׳ אייזיקלען איז געפעלען געוואָרען דער מחותן, וואָס גיט נדן מיט אַ ברייטער האַנד. דאָס עשירות זייגס — זיין רחבות. אַכט הונדערט פראַנק אויסגעצעהלט אין קופּערנע מטבעות. און נישט פּרעגענדיג ביים קראַנקען ווייב איז ער איינגעגאַנגען אויפ׳ן שידוך. ירחמיאל, דער מחותן, האָט דערלעגט צעהן יאָהר קעסט, צוגעזאָגט, אַז דאָס אַלץ טוט ער נאָר צוליב אַ בן-תורה און אויב דער חתן וועט ביי איהם גאָר נושא חן זיין, וועט שוין קיין גרעסער גליק אין דער משפחה נישט זיין. אַ צופרידענער איז ר׳ אייזיקעל אַהיימגעפאָהרען און געריידט מיט הענעך׳ן:

— הער מיין זוהן. ביזט, ברוך השם, אַ בחור כדבעי. אויסגעוואַקסען, קיין עין-הרע, לחופה און נישטאָ וואָס זיך צו שעמען... תורה קענסטו און חכמה ביזטו תופס, וועט מען טאַקע לאַנג נישט וואַרטען און נאָך סוכות אַריבערפאָהרען זיך קיין ירושלים... וועסטו אַנקוקען דעם מחותן, די כלה, און אַז עס וועט דיר געפעלען, וועט מען לאָזען רופען די מאַמע און באַלד פראַווען חתונה, האַ?... אַ וואוילער יוד, דער מחותן, דאַרפסט זעהן אַ גביר, אַ בעל-צדקה, קאַרגט נישט, זאָגט צו אַכט הונדערט פראַנק און צעהן יאָהר קעסט. ביי איהם אין הויז וועסטו אַלץ האָבען... דערצו איז עס נאָהענט צו אַ מקום קדוש, נישט ווייט פון הורבות פון ר׳ יהודה החסיד...

הענעך האָט אויסגעהערט דעם טאַטענ׳ס רייד, ווי אַנ׳אַלטע אָבגערעדטע זאַך און געשוויגען מיט אַ רוהיגען בליק. דער דרך-ארץ פאַר׳ן טאַטען האָט זיך געפיהלט אין זיין גלייכגילטיג פנים, אין דער גרויסער הכנעה זייגער.

ר׳ אייזיקעל האָט זיך מצער געווען אויפ׳ן זוהנ׳ס שווייגען, מורא געקריגען, אַז אין אַ פּאַסיגער שעה זאָל ער איהם נישט מבייש זיין ברבים, האָט ער זיך צוגעבויגען און ווייכער צוגעגעבען.

— און אַז עס וועט דיר עפּעס פעהלען, הענעך, זאָרג נישט, איך בין דיר ערב, עלי ועל צוארי..

דעם טאַטענ׳ס ערבות האָט הענעך׳ן געוואונדערט. ער האָט כמעט מסכים געווען, געוואָלט עפּעס פרעגען און נישט געוואוסט וואָס — איז ער אַוועק אין בית-המדרש, געעפענט אַ ספר און זיך האַרציג צעוויינט.

פאַרנאַכט זענען זיי אָנגעקומען נאָך ירושלים. זיי האָבען זיך געלאָזט צו דער חורבה פון ר׳ יהודה החסיד, אַריין אין טויער היין שכם און פון דערווייטענס דערזעהן די מ׳ זי רצ פון דער אַלט-שטאָדט.

באַרג - אַרויף, באַרג-אַראָפּ, וויקעלט זיך די אַלט-שטאָדט, ווי אַ צוקניימשטער פּאַרמעט. די שמאַלע געסלעך שלענגלען זיך, ווי הויקערדיג פערגעסענע שטיקער עבר. אַרום די טויבע מויערען טראָגען זיך ווייטע ניגונים, ווידער-קולות פון אַלטע הייליגקייטען, פון פערשוועכטע קדש - קדשים. און קדושה וואַלגערט זיך אויפ׳ן ברוק, קוקט אַרויס פון דער געשפּאָלטענער ערד, רייסט זיך פון די איינגעפאַסטע שטיינער, געהען זיך דאָרט תלמידי-חכמים מיט ספרים אין די הענט, געהען יומם-ולילה, וויקלען זיך אין צוריסענע טליתים און וויינען — — —

זיי האָבען געשפּרייזט אין דער טונקעלער שעה איבער דער אַלט-שטאָדט, דורכגעגאַנגען די גאַס פון ליידען, אויסגעמיטען די קריסטליכע קלייטען, פערפולטע מיט אַנטיקען, מיט קופּערנע צלמים און אַז דער טאָג איז פערגאַנגען, האָבען ביידע אַנגעקלאַפּט אין ירחמיאל׳ס הויז...

אָבער האַרט אויף דער שוועל איז הענעך אומגעפאַלען. דער חולה-נופל איז געפאַלען אויף אַלע פיער און ר׳ אייזיקעל האָט זיך צעוויינט...

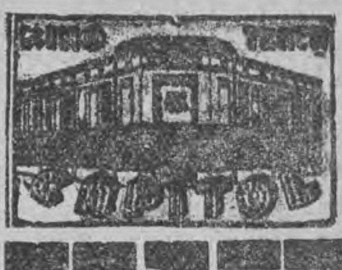

היינט גרויסע פרעמיערע! בעניאונג! דאָס פּרעכטיגסטע פילם-מייסטערווערק, וואָס שילדערט די העלדענטאַט פון „לופט-ריטערס" — לופטפליהער

„אונשטערבליכע ליבע"

רעזשי George Fitzmaurice נייע קלאַנג-ווערסיע. מעכטיגע קלאַנג-עפּאָפּיי אויפ'ן גרונד פון דער וועלט-מלחמה. גרויליכע מאָמענטען פון דער צוקונפטיגע מלחמה אין דער לופט. אין די הויפּטראָלען: GARY COOPER און COLLEN MOORE אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 2 אַ זייגער בייטאָג.
הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען. דער זאַל איז מעכאניש ווענטילירט און געקיהלט.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואַהל

שפּאַצירוואַגענס
אייזען - ניקעל-
בעטען
מאַטראַצען
טפּרענזינאַווע „Patent"
ווירזשימאַטשקעס אַמעריקאַנער
צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער
„DOBROPOL", Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

בעקאַנטמאַכונג.

איך מאַך בעקאַנט מיינע ג' קליענטען, אַז אין מיין פאָטאָגראַפישען אַטעליער איז איצט אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ גרינדליכער רעמאָנט, ווי אויך גאַנץ נייע דעקאָראַציעס און שיינע קאָסטיומען. איך פיהר- אויס די שענסטע אַרבייט ווי אין נאַטירליכע פאַרבען צו זעהר מעסיגע פּרייזען. פּאַס-פאָטאָגראַפיעס, צו טראַמוואַי, ווי אויך צו אַלע אַרט מאַטרי-קולעס. שילער האָבען זעהר גרויסע הנחות אויף אַלע אַרט פאָטאָגראַפיעס. איך נעם אויך אָן אַמאַטאָרסקע אַרבייט. עס ווערט אויך פערגרעסערט פון קליינע פאָטאָגראַפיעס אויף גרויסע בילדער. אויף די נייעסטע אַפּאַראַטען ווערט אויך אויסגעפּערטיגט די אַרבייט און די פּינקטליכקייט איז געזיכערט.

מיט אַכטונג אַרטיסטישער פאָטאָגראַפישער אַטעליר
„POLONJA„
לאָדז, יערזשעגאַ 11
אינה.: דיפל. פאָטאָגראַפ. גוטערמאַן.
צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 3.

זיכערע הילף און אַ רפואה

אהן אַ אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן אַ מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאָן און עס פאַלט אַריין אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנת דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעל נגענע הייל באַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעַ-נאַנדלונג און פון דעמשטן פּראָפעסאָר

דאָקטאָר בראָבירעָחוינד בעוויזמינען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר. ליכסטען ברוך. אויך פאַר הויקערס, לייטונגגען מיט הייל-גאַרטעטען און אָפּעראַטען פאַר פערקרומטע פוס און פלאַט-פוס. ספּעציעלע איינלאַגען אין די שוך קינסטליכע געמענע פיס און הענד, גומענע זאָקען, פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן. עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד

ארטאָפּעדישע אנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע טרייגען פון די קראַנקע איז אונבע-דינגט וויכטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַריש-לער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פּערזענליכע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין דאַנקבאַרקייט דעם גרויסען ספּעציאַליסט ה' ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פאַר ראַטעווען מיך פון אַ שווערער ברוך-קראַנקהייט. ה' ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט האָט נישט געשוינט קיין מיה, כדי מיך צו בעפרייען פון אַ זיכערער געפאַהר און מיך געבראַכט צו אַ געזונדען צושטאַנד. חאָטש ביים טראָגען זיין באַנדאַזש שטעל איך פעסט, אַז כ'בין פולשטענדיג געזונד.
(—) ארוויל דרעשלער
לאָדז, וואַכאָדניאַ 4, 2-טער שטאָק.

Dr. A. Kryński

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען. היילונג מיט רענטגען-שטראַהלען. צוריקגעקעהרט.
שענקעוויטשאַ 34, טעל. 146-10
נעמט אָן פון 5—7 נאָכמ. אין חגאות פון 11—1.

אין דער בעוואוסטער 7-קל. שולע פון ש. זשעלאַנקאַ,

פּילסודסקיעגאָ 70
(וואָסכאָדניאַ) פראָנט, 1. שט.

ווערען אָנגענומען שילער פון 6 יאָהר אָן געגעצליך אָהן פאַרבערייטונג און ווערען גרינדליך צוגעגרייט אין אַלע היגע מיטעל-שולען, גרויס געוויכט ווערט געלייגט אויף די רעליגיעזע און העבּרעאישע למודים. די שולע האָט פערגרעסערט דאָס לאָקאַל, ווי אויך דאָס גאַנצע לעהרער-פּערסאָנאַל, וועלכעס בעשטעהט פון ערשטקלאַסיגע פּעדאַגאָגישע קרעפטען.
בעמערקונג: דורכגאַנג דורך פּיעטריקאָווער 44 און 46.
איינשרייבונגען טעגליך אין קאַנצעלאַריע פון 10—2 און פון 4—6 נ"מ

Dr. HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע האָט זיך איבערגעצויגען אויף
טראַוגוטאַ 8, טעל. 89-179
נעמט אָן ביז 10 פריה און פון 4—8 אָוונט. פאַר פרויען פון 4—5 נאָכמ. אין אַ ספּעציעלען וואַרטע-זאַל.

ווערקשטעל פון שירמס

און שפּאַציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19
עמפּפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון קאָלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו קאָנקורענץ-פּרייזען.
נעמט אָן אַלערליי רעפּעראַטורען פון שירמס און שטעקנס

שייטלען!

מיט פּאַריזער שריגדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אָנדולאַציע ביי הערש, סקווערע אָוואַ 15.

קליינע אנאנסען

1 זלאָטי
פאַר אַ אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פּריוואַטע פאַסטענס

אַ קוואַליפיצירטע קעכין קען זיך מעלדען אין באַר „ראַגאָזשיקאַ", זשעלאָנאַ 11. 5141

עס ווערט געברויכט אַ מאַשין-נייהערין צו סוויטערס אַלעקסאַנדראָווסקאַ 8 ביי גרינבוים. 5143

וויכטיג אַ קוואַליפיצירטער שטריקער-אַרבייטער צו 12-טער מאַשין, שקאָלנאַ 5 אייזענבערג. 5152

עס איז נויטיג אַ'אויספּרעסער און אַ האַנד-נייער צו יעשענקעס, קאָנסטאַנטינער-גאַס 14 זעלינסקי. 5144

אַ האַנד-נייהער און אַ'אויספּרעסער צו 1-טע סאָרט מענער-מאַגאַזין ווערען געזוכט קאָנסטאַנ-טינער 58, גראָסמאַן. 5153

אַ טאַמבורירער-געזעלען ווערט געזוכט. די אַדרעס צו ערפאַהרען אין דער אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט". 5154

אַ האַנד-יונגעל און אַ לערן-יונגעל צו מע-נער-בעשטעלט קענען זיך מעלדען ביי קוטשינסקי, זגערזשער 15. 5155

עס ווערט נעבויכט אַ קוואַליפיצירטע האַנד-שפּולערין. זיך צו ווענדען אין אַדמיניסטראַציע פאַר „שפּולערין" 5156

אַ זאָקען-אַרבייטער צו 156-ער האַנד-מאַשי-נען קען זיך מעלדען גלובנאַ 57 גאָלדמאַן. 5149

עקספּערט-נייהערינס ווערען געזוכט פון זאַ-פאַרט. צו ערפאַהרען אין אדמינ. 5152

פערשידענעס

טריקאָטאַזשניקעס, זעהר וויכטיג! ביי מיר בעקומט איהר אַ זעהר וויכטיג אַרטיקעל. איבער-צייגט אייך. זיך פרעגען נאַוואָמייסקאַ 17, פראָנט, 2 שטאָק, צום קראַוואַטען-מאַכער. 5145

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה, און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָ-לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט לאַסטעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען. זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
- בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען
וויזיט 3 זל.

צאָהן-ארצט
St. Gelberg

זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען

אַ פּרעבליסטין-ערציהערין

מיט אַ פילייעהריגער פּראַקטיק אין מוזיק. זוכט אַ פּאָסטען. אָפּפערטען אין דער אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג פאַר „פּרעבליסטין". 4821

יעדער איינציגער מעבעל

האָט זיך אי-בערצייגט, אַז פאַר דיוואַנעס, טאַפּצאַנען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען או"וו צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווילצמאַן שענקעוויטשאַ 23
טעלעפאָן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

Dr. med.
W. Eychner

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4
(נעבען קינאָ „טשאַרי") טעל. 72-134
נעהמט אָן פון 2½—4 און פון 7—8 אָוונד

לעטשניצע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאָן 33-116
ס'נעהמען אָן דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטען.
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק, ד"ר יוסטמאַן, ד"ר מ. קאַנטאָר, ד"ר ציגע, ד"ר ראַ-קאָווסקי, ד"ר ראָזענצווייג, ד"ר רוזשאַ-נער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל.
צאָהן-ארצט גראָדזיענטשיק-קראַשיאַוואַ
ווי אויך וויזיטען אין שטאָט.
רענטגען-בעשטראַלונגען, קוואַרץ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, און ערצטליכע אַנאַליזען.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאַלט
אַגראַדאָוואַ 10, טעל. 57-213
1-טע און 2-טע קלאַס
גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אָפּטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער
פּרייז פון אַ געבורט
אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאָלאַסאָוו
כירורגישע אָפּטיילונג ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר.

Dr. med.
LUDWIK RAPEPORT

אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאַז- און אורין-קראַנקהייטען
האָט זיך איבער-געצויגען אויף ציגעל-גאַס 8 (פריהער 40) טעל. 236-90.
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 9—10 פריה און 6—8 אָוו.

Dr. med REICHER

פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 20193
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג
קינדערלאָזיגקייט און סעקסועלע בעראַטונגען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 5 — 8 אָוונד.
זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה				
פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר.		אין דער זייט 8 שפּאַלטען		
אין טעקסט—40	" " "	60—	" " " "	4 "
נאָכ'ן טעקסט—12	" " "	18—	" " " "	8 "
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט				

נעקראָלאָגען 20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט 8 שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס המשך וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:
אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

רעדאַקציע, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טעקסט פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אדמינ. איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman